

SERMAYE ŞİRKETLERİNDE İFLÂSIN ERTELENMESİ

Tansu DÜMLUPINAR¹

ÖZET

Hukukumuzda genel iflâs sebebi, borçlunun vadesi gelmiş borçlarını ödeyememesidir. Borca batıklık, genel bir iflas sebebi değildir. Sermaye şirketlerinin (ve kooperatifler) iflâsı, bu kuralın dışında tutulmuştur. Borca batıklık, sermaye şirketleri (ve kooperatifler) için bir doğrudan doğruya, özel bir iflas sebebidir. Ancak, şirket tarafından mahkemeye verilecek ciddi ve inandırıcı bir iyileştirme projesi sayesinde, şirket hakkında iflasın ertelenmesi istenebilir. İflasın ertelenmesi, şirket hakkında iflas kararı verilmesini önleyen geçici hukuki bir kurumdur. Kurumun hukuksal boyutu yanında, ülke ekonomisini ilgilendiren yönü de bulunmaktadır. İflasın ertelenmesi kurumu ilk bakışta sadece şirket lehine bir kurum gibi gözüke de şirket alacaklılarının da lehinedir. Çünkü şirket iflas ederse alacaklılar alacaklarına tam olarak kavuşamazlar. İflasın ertelenmesi sayesinde eğer ki şirket mali durumu düzelse, şirket ekonomik düzenden çekilmemiş olacak hem de alacaklılar haklarına tam olarak kavuşacaklardır.

Anahtar Kelimeler: *İflas, İflasın Ertelenmesi, Sermaye şirketi, Borca Batıklık, İyileştirme Projesi*

¹ Hakim, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, tdumlupinar@hotmail.com.

THE POSTPONEMENT OF BANKRUPTCY IN CAPITAL COMPANIES

ABSTRACT

In our law, the reason of general bankruptcy is that debtor can't pay his debts which fall due. Be deeping in debt isn't a general bankruptcy. The bankruptcy of capital companies (and cooperatives) are excepted from this rule. Be deeping in debt is a directly special reason of bankruptcy for capital companies (and for cooperatives). However; by means of the significant and persuasive project of improvement which will be given to court by company, the postponement of bankruptcy for company may be required. The postponement of bankruptcy is a temporary, legal institution preventing from making decision of company. In addition to legal aspect, institution has an aspect related to economy of country. Even if the institution of postponement of bankruptcy appears as an institution only in favour of company at the first glance, but it's also in favour of creditors of company. Because, if the company goes bankrupt, creditors can't accurately get their credits. If the company improves its financial situation by means of the postponement bankruptcy, it will haven't been retreated from economic order; moreover creditors will accurately get their claims.

Key Words: *Bankruptcy, The Postponement of Bankruptcy, Capital Company, Be Deeping in Debt, The Project of Improvement*

1. GİRİŞ

İflâs kelimesi Arapça kökenli bir kelime olup, sözlükte borçlarını ödeyemediği mahkeme kararı ile tespit ve ilan olunan iş adamının durumu olarak ifade edilmiştir².

İflâs yolu ile takip, ancak 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) gereğince tacir sayılan veya tacirler hakkındaki hükümlere tabi bulunanlar ile özel kanunlarına göre tacir olmadıkları halde iflâsa tabi buldukları bildirilen gerçek veya tüzel kişiler hakkında yapılır. Tacirler her türlü borçlarından dolayı iflâsa tabidirler.

Hukumumuzda genel iflâs sebebi, borca batık durumda olma durumu değil, borçlunun vadesi gelmiş borçlarını ödeyememesidir. Çünkü borçlu mali durumu çok kötü de olsa eğer ki borcunu öderse iflâs etmekten kurtulacaktır. Buna karşın mali durumu iyi olan bir kişi de eğer ki vadesi gelmiş borcunu ödemediyse iflâsına karar verilir³.

Borca batık durumda olma durumu sermaye şirketleri (şirket) için ise bir doğrudan doğruya iflâs sebebidir. Alacaklılar ve şirketin kendisi pasifi aktifinden fazla ise mahkemeye başvurarak iflâsını isteyecektir. Alacaklının başvurusu üzerine şirketin pasifinin aktifinden fazla olduğu mahkemede tespit edildiğinde, şirketin iflâsına hükmedilecektir.

Mevzuatımız, sermaye şirketleri (ve kooperatif) için bir açıdan, iflastan kurtuluş yolu öngörmüştür. Bu kurum, “*iflâsın ertelenmesi*” kurumudur.

Bu çalışmada, “*iflâsın ertelenmesi*” kurumunun hukuki niteliği, şartları, gereklilikleri yargı kararlarının da yardımıyla incelenecektir.

² <http://tdkterim.gov.tr/bts/> (Erişim, 31/10/2014).

³ KURU, Baki/ARSLAN, Ramazan/YILMAZ, Ejder, *İcra ve İflâs Hukuku (Ders Kitabı)*, Ankara 2006, s. 503.

2. İFLÂSIN ERTELENMESİ KURUMU

TTK'da iflâsın ertelenmesi kurumu m. 377'de düzenlenmiştir. Buna göre;

“Yönetim kurulu veya herhangi bir alacaklı yeni nakit sermaye konulması dâhil nesnel ve gerçek kaynakları ve önlemleri gösteren bir iyileştirme projesini mahkemeye sunarak iflâsın ertelenmesini isteyebilir. Bu hâlde İİK'nın 179 ilâ 179/b maddeleri uygulanır”.

TTK m. 377, İcra ve İflâs Kanununa (İİK) atf yaparak iki kanun arasında ifadede birlik oluşturmuştur.

İflâsın ertelenmesi, borca batık durumda bulunan sermaye şirketi (ve kooperatif) tarafından sunulan; somut öngörüler içeren, ciddi ve inandırıcı bir iyileştirme projesi çerçevesinde bu durumdan kurtulması kuvvetle muhtemel bulunan sermaye şirketleri (ve kooperatif) için öngörülmüş bir hukuki korunma yoludur⁴. Başka bir ifade ile; İflâsın ertelenmesi kurumu, şirketin aktifleri, şirket alacaklarının alacaklarını karşılamaya yetmediğinde ancak şirket mali durumunun iyileşmesinin olası görüldüğü hallerde sayılı İİK'da yönetim ve temsil ile görevlendirilmiş kimseler olarak ifade edilen, TTK'daki ifadesine göre yönetim kurulu veya bir alacaklının talebi üzerine yetkili ve görevli asliye ticaret mahkemesince belli koşullarda iflâs kararı verilmesini önleyen geçici bir hukuki kurumdur⁵.

İflâsın ertelenmesi yolu ile geçici bir mali darboğaza düşen şirketlerin hayatiyetini koruması, istihdam ve milli ekonomiye katkı sağlaması

⁴ Y. 23. HD, 04/11/2013, E. 2013/4759, K. 2013/6754 (Erişim, Uyar mevzuat programı, 04/10/2014).

⁵ PEKCANITEZ, Hakan/ATALAY, Oğuz/SUNGURTEKİN-ÖZKAN, Meral/ÖZEKES, Muhammet, *İcra ve İflâs Hukuku*, 4. Baskı, Ankara 2006, s. 399; ATALAY, Oğuz, *Borca Batıklık Ve İflâsın Ertelenmesi*, İzmir 2007, s. 73 (Anılış: Borca Batıklık); ÜSTÜNDAĞ, Saim, “Türk Ticaret Kanununun 324. Maddesinin Üçüncü Fıkrası Üzerine Düşünceler”, *Günümüzde Yargı*, 1980, S. 47, s. 17-20; MUŞUL, Timuçin, *İflâsın Ertelenmesi*, İstanbul 2008, s. 24.

amaçlanmaktadır. Bu kurum sadece sermaye şirketleri (ve kooperatifler) için başvurulabilecek bir yoldur. Açık kanun hükmü uyarınca şahıs şirketleri iflâsın ertelenmesi kurumundan yararlanamazlar⁶.

Sermaye şirketlerinin borçlarından dolayı üçüncü kişilere karşı yalnızca mal varlıkları ile/oranında sorumlu olmaları, ortakların ayrıca kişisel sorumlulukları yoluna gidilememesi nedeniyle, temel olarak hukukumuzda genel bir iflâs sebebi olmayan *borca batık olma durumu* sermaye şirketleri için zorunlu bir iflâs sebebidir.

Borca batık olma durumu aktiflerin satış fiyatları üzerinden düzenlenecek ara bilançodan, son yılın bilançosundan veya daha sonra yapılacak tasfiye bilançosundan anlaşılır. Borca batık olma bildiriminde şirketin bilançosunun da eklenmesi gerekir ancak şirketin borca batık olduğunu gösteren tek olgu bilanço değildir. Şirketin basit borçlarını ödeyememesi, birbirini takip eden haciz veya iflâs takiplerine maruz kalması, bonolarının protesto edilmesi, çeklerinin karşılıksız çıkması, çalışanlarının ücretlerini ödeyememesi, vergi ve sigorta borçlarını ödeyememesi de, bilanço yanında borca batıklık durumunu inanılır kılar⁷.

Öğretide ÜSTÜNDAĞ, erteleme kararı verilebilmesi için bilançonun mahkemeye verilmesinin şart olduğunu savunmaktadır⁸. KAYAR ise, önemli olanın şirketin borca batık olduğunun tespiti olduğunu, bunun ise nasıl yapıldığının önemli olmadığını belirtmektedir⁹.

⁶ TTK'da, kolektif ile komandit şirket, şahıs şirketi; anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler ise sermaye şirketi sayılır(m.124/2).

⁷ DOMANIÇ, Hayri, *Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması*, İstanbul 1988, s. 539.

⁸ ÜSTÜNDAĞ, s. 20.

⁹ KAYAR, İsmail, *Anonim Ortaklıkta Mali Durumun Bozulması ve Alınacak Tedbirler*, Konya 1997, s. 244; Y, 19. HD. 10.03.2005 , 9014/2429 E.K no'lu kararında şöyle demektedir: "... Borca batıklık bilançosunun anonim şirketlerin gerçek mal varlığı değerini yansıtması gerekir. Borca batıklık halinin tespiti için tüm aktiflerin paraya çevirme değerleri yani piyasadaki satış sırasında gerçekleşebilecek fiyattan bilançoya geçirilmelidir. Aktif bu şekilde saptadıktan sonra borca batıklık durumu saptanmalı,

Şirketin mali durumunu yansıtmaması ve mahkemeye yol göstermesi ve kanaat vermesi açısından İİK 285'e kıyasen bilanço ile beraber şirket defterlerinin de verilmesi gerekir¹⁰. Bunların incelenmesi özel veya teknik bir bilgiyi gerektirdiğinden, bu konularda mahkeme bilirkişi incelemesi yaptıracaktır¹¹. Ayrıca, borca batık olan sermaye şirketlerinin iflâslarının açılmasının kural, iflâsın ertelenmesi kurumundan yararlanmaları ise istisnadır. Çünkü yönetim kurulu veya alacaklılardan biri tarafından iflâsın ertelenmesi isteminde bulunulmuş olsa bile mahkeme şirketin mali durumunun iyileştirilmesinin mümkün olmadığı kanısına varırsa şirketin iflâsına karar verilebilecektir¹².

İflası istenen bir şirket, iflas davası sırasında borca batıklık bildiriminde bulunarak iflasın ertelenmesini savunma olarak ileri sürülebilir. Bu takdirde de öncelikle iflasın ertelenmesi talebinin incelenmesi, iflasın bu incelemenin sonucunu beklemesi gerekir¹³. İflas erteleme davası devam ederken iflas davası red edilmeyip iflas erteleme yargılamasının sonuçlanması bekletici mesele yapılıp sonucuna göre bir karar verilmesi gerekir. Öte yandan, iflas

şirket borca batık değilse talep reddedilmelidir. ÇAVDAR, Seyit/BİÇKİN, İnci, *İflâs ve İflâsın Ertelenmesi*, Ankara 2006, s. 90'dan naklen.

¹⁰ ÜSTÜNDAĞ, s. 20.

¹¹ *"İflasın ertelenmesi, borca batık durumda olan bir sermaye şirketinin mali durumunun ıslahının mümkün olması halinde o şirketin iflâsının önlenmesini sağlayan bir kurumdur. Böyle bir talep üzerine mahkemeye bu şirketin öncelikle borca batık durumda olup olmadığı tespit edilmeli, borca batık durumda ise bu kez ıslahının mümkün olup olmadığı üzerinde durulmalıdır. Bunun için borçlu şirket tarafından mahkemeye ibraz edilen bilanço ile mali durumun iyileştirilebilmesi amacıyla şirket tarafından bildirilen proje üzerinde bilirkişi incelemesi yaptırılarak bir sonuca gidilmelidir. Zira önerilen iyileştirme tedbirlerinin şirketin mali durumunu düzeltmeye elverişli olup olmadığının belirlenmesi özel bir bilgiyi gerektirdiğinden, bu konuda bilirkişinin görüşüne başvurulması icap etmektedir".* Y, 19. HD, 05/05/2010, E. 2010/469, K. 2010/5510 (Erişim, Uyp mevzuat programı).

"Türk Ticaret Kanunu'nun 324. maddesine göre iflâsın ertelenmesinin temel koşulu şirketin borca batık olmasıdır. Borca batıklığın tesbitinde şirket malvarlığının borçları karşılamaya yetmemesi ilkesi gözetilir. Bunun için gerektiğinde mal varlığının rayiç değeri uzman bilirkişilerin katılımıyla yapılacak keşfe göre belirlenmelidir". Y, 19. HD, 14/04/2010, E. 2010/13146, K. 2010/4359 (Erişim, Uyp mevzuat programı, 08/07/2014).

¹² TÜRK, Ahmet, *Anonim Ortaklıkta Sermaye Kaybı ve Borca Batıklığın Hukuki Sonuçları*, Ankara 1999 (Anılış: Sermaye Kaybı), s.314.

¹³ Y, 19. HD, 08/11/2007, E. 2007/3853, K. 2007/9760 (Erişim, Uyp mevzuat programı, 05/05/2014).

davas? sırasında, iflasın ertelenmesine ilişkin derdest bir dava var ise, o davanın sonucu beklenilmelidir¹⁴.

3. İFLÂSIN ERTELENMESİ KURUMUNUN AMACI

İflâsın ertelenmesi kurumu ilk bakışta sanki zor durumda olan sermaye şirketini kurtarmaya yarayan bir kurum gibi gözükse de aslında alacaklıların da kamunun da yararına olan bir kurumdur. Çünkü şirket iflâs ederse şirketin mal varlığı, iflâs hükümleri çerçevesinde paraya çevrilerek/tasfiye edilerek alacaklıların alacakları ödenmeye çalışılacağından, alacaklıların çoğunlukla alacaklarını böyle bir yolla tam olarak almaları çok zordur.

İflasın ertelenmesi sadece bir erteleme olup, bir cebri icra aracı değildir. Şirketin durumu, hakimin iflasın ertelenmesi kararıyla dondurulmuştur. İflasın ertelenmesi, belirli şartların yerine gelmesi halinde iflasın açılması kararının kanun tarafından ertelenmesidir. En önemli özelliği de geçici bir koruma tedbiri olup, alacaklıların şirketi iflasa götürmelerine geçici bir süre için engel olunmakta, hakimin tayin edeceği süre içinde tedbirlerin yer alacağı belirtilmektedir. Demek ki iflasın ertelenmesi iflasa engeli olan ve ilgili

¹⁴ “Somut olayda, bu davaya dayanak icra takibi 19.04.2010 tarihinde başlamış, 22.06.2011 tarihinde iflas yoluna çevrilmiş, takibin kesinleşmesi sonrasında 14.09.2011 tarihinde davalının iflasına ilişkin bu dava açılmıştır. Davalı taraf ise, 06.01.2012 tarihinde davalı şirketin iflasının ertelenmesi amacıyla dava açtıklarını savunmuş, mahkemece, 27.03.2012 tarihli oturumda iflas erteleme dosyası getirtilerek incelenip sonucunun beklenmesine dair ara kararı verildikten sonra, bu ara karardan dönülmeksizin 31.05.2012 tarihli oturumda davanın kabulüne karar verilmiştir. Bu durumda, mahkemece, yukarıda yapılan açıklamalar ve HMK'nun bekletici soruna ilişkin 165. maddesi nazara alınarak, davalı şirketin açtığı iflasın ertelenmesi davası sonucu beklenecek, oluşacak uygun sonuç dairesinde bir karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi doğru olmamıştır”. Y, 23. HD, 22/11/2012, E. 2012/4547, K. 2012/6869 (Erişim, Uyar mevzuat programı, 08/09/2014).

tarafların menfaatlerinin asgari değil, azami ölçüde korumak isteyen adli bir tedbirdir¹⁵.

İflâsın ertelenmesi kurumu sayesinde ise şirket ekonomik durumunu düzeltme imkanını sahip olacak, şirket mali durumu düzeliş, ekonomik düzenden çekilmez ise alacaklılar alacaklarını tam olarak alacak, taraflar tatmin edileceklerdir. Böylelikle alacaklının ve borçlunun menfaatleri arasındaki hassas denge korunmaya çalışılarak, ticari şirketlerin zor durumdan etkili bir yol ile kurtulması, yeniden yapılandırılarak ticari yükümlülüklerini aksatmadan yerine getirmesi sağlanacaktır¹⁶. Görülmektedir ki iflâsın ertelenmesi kurumunun amacı sermaye şirketlerinin iflâs etmelerinin ve bunun sonucu alacaklıların zarara uğramalarının önlenmesi, son tahlilde şirketin ekonomik düzende mali durumunu düzelterek ve güçlü bir şekilde yerini almasının sağlanmasıdır. Yani, iflâsın ertelenmesinin olumlu sonucu istihdamın korunması ve ticari faaliyetin devam etmesi sonucu kaybedilmeyecek vergi oranı ve bunların görünümü olan kamunun üstün menfaatidir¹⁷.

İflâsın ertelemesinin amacı mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda (ETTK) “*şirket durumunun ıslahı*” olarak ifade edilmiştir. İİK'da ise bu husus “*mali durumunun iyileştirilmesinin mümkün olduğuna dair*” şeklinde ifade edilmiştir. 4949 sayılı kanunun genel gerekçesinde “*ekonominin etkin ve verimli olarak işleyebilmesi için, her şeyden önce işletmelerin çalışmaları, borçlarını ödeyebilecek ve alacaklarını tahsil edebilecek durumda olmaları lazımdır*” demektir¹⁸.

¹⁵ Y, 19. HD, 22.05.2008, E. 2008/3514, K. 2008/5513 (Erişim, Uyap mevzuat programı, 20/10/2014).

¹⁶ ÇAVDAR/BİÇKİN, s. 71 vd.

¹⁷ PEKCANİTEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN/ÖZEKES, s. 400.

¹⁸ Bkz. 12.12.2003 tarihli İcra ve İflâs kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu, Genel Gereğesi, 22. dönem, 2. Yasama Yılı, T.B.M.M. Sayısı, 372 vd.; ÇAVDAR/BİÇKİN, s. 73, dnt. 4'den naklen.

İflâsın ertelenmesi kararında alacaklıların kısmen veya tamamen tatmin edilmesi esas amaç ve mutlak ölçü değildir.¹⁹ İflâsın ertelenmesi kararının asıl amacı şirketin ticari hayattaki devamlılığını sağlamak olduğundan, iflâsın ertelenmesi kararında alacaklıların da korunmuş olması, söz konusu kurumun temel bir amacı değil, bir yan etkisidir. Şirket mevcudunun ve likiditesinin iflâsın derhâl açılmasına oranla iyileşmiş olması yeterli bir sonuçtur²⁰.

4. İFLÂSIN ERTELENMESİ ŞARTLARI

4.1. Şekli Şartlar

4.1.1. Talebin Gerekliliği

İflâsın ertelenmesi kurumu kamu düzenine ilişkin değildir, ihtiyari bir yoldur, bu nedenle de için talep şarttır²¹.

Yönetim ve temsil ile görevlendirilmiş kimseler, her ne kadar, şirket eğer ki borca batık durumda ise bu durumu mahkemeye bildirmek zorunda iseler de, iflâsın ertelenmesini istemek zorunda değildirler. Mahkeme iflâsın ertelenmesi hususunu re'sen göz önünde tutamaz. Mahkemece iflâsın ertelenmesi kararı verilebilmesi için mutlaka bir talep olmalıdır.²² Ayrıca, Yargıtay aynı gruba dahil birden fazla şirketin aynı dilekçe ile iflâsın ertelenmesi talebinde bulunabileceğini kabul etmektedir²³.

¹⁹ KAYA, Arslan, "Borca Batık Anonim Şirketlerin İflâsının Ertelenmesi", Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu'na 65 inci Yaş Günü Armağanı, İstanbul 1999, s. 292, KAYAR, s. 242.

²⁰ ÖZTEK, Selçuk, *İflâsın Ertelenmesi*, İstanbul 2007, s. 68.

²¹ ALTAY, Sümer, "İflâsın Ertelenmesi Hakkındaki Yeni Hükümlerin Yeniden Yapılandırılma Kurumları Üzerindeki Olumsuz Etkisi ve Çözüm Yolları", Prof. Dr. Ergun Özsunay'a Armağan, İstanbul 2004, s. 630; PEKCANITEZ, Hakan, *Anonim Ortaklıkların İflâsı*, Ankara 1991, s. 49 (Anılış: İflâs).

²² KAYAR, s. 199; ÖZTEK, s. 31; ATALAY, *Borca Batıklık*, s. 77; TÜRK, *Sermaye Kaybı*, s. 328.

²³ Y. 19. HD, 14/04/2010, E. 2009/13146, K. 2010/4359 (Erişim, Uypap mevzuat programı, 08/09/2014).

Öğretide DOMANIÇ, mahkemenin re'sen de iflâsın ertelenmesine karar verebilmesi gerektiğini veya en azından bir kayyım atayıp, bu kayyımın talebine göre hareket edebileceğini savunmaktadır.²⁴ Ancak, iflâsın ertelenmesine karar verebilmek için şirketin mali durumunun düzeltileceği konusunda mahkemeye inandırıcı deliller getirtilmesini zorunlu sayan kanun koyucunun, evleviyetle bunun talebe bağlı olduğunu da kabul ettiği açıktır²⁵.

İflâsın ertelenmesi talebi borca batıklık bildirimini anlamındadır. Bu nedenlerle mahkemenin öncelikle şirketin borca batık durumda olup olmadığını tespit etmesi, borca batık durumda ise ıslahının mümkün bulunup bulunmadığını incelemesi gerekir²⁶.

Mahkemece incelenecek tek şey şirket aktiflerinin, pasifleri karşılamaya yetip yetmediği olmalı, bu bildirim takipleri erteletmek amacıyla olup olmadığı veya kötü niyetle yapıp yapılmadığı yolunda bir incelemeye mahkemece girilmemeli ve bu tür davalarda müdahale yoluyla itirazda bulunan alacaklılara, aktifin pasifi karşıladığı yönünde sadece bu nedenle sınırlı olarak itiraz imkanı tanınmalıdır²⁷. Ayrıca belirtmek gerekir ki, borca batık durumda olan şirketlerin doğrudan doğruya iflâsında, doğrudan doğruya iflâs usulünü belirleyen İİK m. 181, İİK m. 158'e atıf yapmadığı için, mahkeme iflâs kararından önce depo kararı veremeyecektir.

Yönetim ve temsil ile görevlendirilmiş kimselerden başka alacaklılar da iflâsın ertelenmesi talebinde bulunabilirler. Alacaklıların iflâsın ertelenmesi talebinde bulunmasından sonra, bu talep hakkında karar verilinceye kadar, iflâsın ertelenmesi taleplerini geri almaları mümkündür ancak iflâsın ertelenmesi

²⁴ DOMANIÇ, s. 548.

²⁵ KAYAR, s. 200.

²⁶ Y, 19. HD, 10.03.2005, E. 2005/13373, K. 2005/2443 (Erişim, Uyap mevzuat programı, 08/09/2014); ÇAVDAR/BİÇKİN, s. 8, ATALAY, *Erteleme*, s. 76.

²⁷ ALTAY, Sümer, *Türk İflâs Hukuku*, C. I, İstanbul 2004, s. 489.

talebinin bir alacaklı tarafından talep edilmiş olmasına rağmen, şirketin de bu talebe ses çıkarmayarak bir iyileştirme projesini mahkemeye sunmuş olması halinde, şirket de iflâsın ertelenmesi talebinde bulunmuş sayılır. Alacaklıların tek başına iflâsın ertelenmesi taleplerinden vazgeçmeleri bir anlam ifade etmez²⁸.

Öğretide TÜRK, yönetim kurulu başta şirketin iflâsını istemiş olup da daha sonradan şirketin mali durumunun iyileşme ümidi ortaya çıkmış ise, söz konusu talep geri alınıp, iflâsın ertelenmesi istenebilir demektir. Yazar, bu görüşünü, iflâsın bir çekişmesiz yargı işi olduğuna göre burada davanın genişletilmesi yasağının uygulanamayacak olmasına ve hakimin talepten başka bir şeye hüküm verebilecek olmasına bağlamaktadır²⁹. KAYAR ise, TÜRK'ün bu görüşüne katılmanın mümkün olmadığını, her şeyden önce bağımsız bir iflâsın ertelenmesi talebinden söz etmenin mümkün olmadığından, iflâs talebi geri alınıp, yerine iflâsın ertelenmesi talebinde bulunulması, bu kurumun, geçici hukuki koruma niteliğiyle bağdaşmayacağını ayrıca şirketin iflâs talebine rağmen, alacaklıların iflâsın ertelenmesini talebi üzerine iflâsın ertelenmesi kararı vermesinin talepten başkaya hüküm vermek değil, kanunen alacaklılara tanınan talep hakkının kullanılması olduğunu söylemektedir³⁰.

İflâsın ertelenmesi için başvurulacak kişiler sayılırken İİK'nın tercihinin yani doğrudan yönetim kurulundan bahsetmemesinin daha doğru olduğu söylenebilir. Çünkü, TTK'da belirtilen sayılan yönetim kurulu her şirket tipinde yoktur³¹. İİK m. 179, sermaye şirketlerinin (ve kooperatiflerin) borçlarının aktifinden fazla olduğu idare ve temsil ile vazifelendirilmiş kimseler veya şirket ya da kooperatif tasfiye halinde ise tasfiye memurları veya bir

²⁸ KAYAR, s. 78.

²⁹ TÜRK, *Sermaye Kaybı*, s. 329.

³⁰ KAYAR, s. 78 vd.

³¹ Ömeğin Limited şirkette müdürler kurulu, müdürler vardır.

alacaklı tarafından bildirileceğini belirtmektedir. Ancak bu hükmü TTK ile beraber değerlendirmek gerekir. ETTK, şirketin aktifleri şirket alacaklarının alacaklarını karşılamaya yetmediği takdirde yönetim kurulunun bu durumu derhâl mahkemeye bildirmeye zorunlu olduğunu söylemektedir. Burada işin öneminden ötürü “*derhâl*” ve “*meçbur*” kelimelerinin kullanıldığına dikkat edilmesi gerekir. İşte İİK ve TTK hükümleri de birlikte değerlendirildiklerinde pasifi aktifini aşan sermaye şirketlerinde (ve kooperatiflerde) yetkili kişilerin bunu mahkemeye bildirmeleri zorunludur sonucuna varılmaktadır. Ayrıca, yönetim kurulu iflâsın ertelenmesini bir karara dayanarak isteyebilir, üyelerin münferiden böyle bir talebi olamaz³².

Şirketten alacaklı olan kişilerde iflâsın ertelenmesini talep edebilirler. İflâsın ertelenmesini talep yetkisi bakımından, alacağın mevcudiyeti yeterli olup, ayrıca alacağın muaccel hale gelmiş olup olmamasının bir önemi yoktur. Şirket alacaklısının birden fazla olması halinde, alacaklılardan birinin iflâsın ertelenmesini talep etmesi yeterlidir³³. Ancak belirtmek gerekir ki, alacaklılar şirketin iç işlerine yabancı olduklarından şirketin borca batık durumda olduğunu anlamaları ve anlasalar bile şirketin iyileştirilmesinin mümkün olduğunu ispat etmeleri oldukça zordur. Hâkim, şirketten alacaklı olduğunu söyleyen kişinin gerçekten alacaklı olup olmadığını incelemek yetkisine sahiptir. Bu konuda çıkabilecek bir uyuşmazlık HMK 163–164 hükümleri çerçevesinde çözümlenmeli ancak yapılacak inceleme süratle sonuçlandırılmalı ve bu yolla şirket hakkındaki borca batıklık sebebiyle iflâs yargılamasının sürüncemede kalmasının önüne geçilmelidir³⁴.

Şirket ortakları, TTK m. 507'e göre genel kurul kâr dağıtımına karar vermişse şirkete karşı alacaklı olabilirler. Ancak şirket ortaklarının üçüncü

³² ÜSTÜNDAĞ, s. 18; PEKCANITEZ, *İflâs*, s. 50.

³³ ATALAY, *Borca Batıklık*, s. 83.

³⁴ ATALAY, *Borca Batıklık*, s. 121.

kişilere karşı herhangi bir sorumlulukları yoktur ve şirket iradesinin oluşumuna genel kurul aracılığıyla katkıda buldukları için hukukî durumları şirket alacaklılarının hukukî durumuna benzemez. Bu nedenle şirket ortakları kâr alacakları dolayısıyla şirketin iflâsının ertelenmesini isteyemezler³⁵.

Belirtmek gerekir ki, talep üzerine verilecek iflâsın ertelenmesi kararının çeşitli aşamalarında belli masraflar da yapılacaktır. Ancak İşte bu masraflar iflâsın ertelenmesi talebinde bulunandan peşin olarak alınır. Bu iflâsın ertelenmesi kurumunun niteliği gereğidir. Bu sonuç İİK'nın 181. maddesinin 160. maddesine yaptığı atıf nedeniyle kabul edilmelidir.

4.1.1.2. Talebe Yetkili Olmayanlar

TTK m. 542 ve İİK m. 179 hükümleri tasfiye memurlarına şirket borçlarının şirket mevcudundan fazla olması halinde durumu mahkemeye derhâl bildirme zorunluluğu yüklemiş ise de ilgili kanunlarda tasfiye memurlarının iflâsın ertelenmesini talep edebileceklerine dair her hangi bir hüküm mevcut değildir ve tasfiye haline girmiş bir şirketin ehliyeti tasfiye amacıyla sınırlandırıldığına göre, tasfiye memurları iflâsın ertelenmesini istemeye yetkili değildirler³⁶.

Tasfiye haline giren bir şirketin amacı şirketin tasfiyesi ile sınırlı olduğu için tasfiye memurları borca batıklık bildiriminde buldukları sırada, alacaklılardan biri veya yönetim ve temsil ile görevlendirilmiş kimselerden biri de iflâsın ertelenmesi talebinde bulunamazlar³⁷.

³⁵ ÖZTEK, s. 41.

³⁶ ATALAY, *Borca Batıklık*, s. 82; ERMENEK, İbrahim, *İflâsın Ertelenmesi*, Ankara 2009, s. 176; TÜRK, *Sermaye Kaybı*, s. 320; KAYA, s. 286 dnt. 28'den naklen; Karşı görüş için bkz. ÖZTEK, s.37.

³⁷ ERMENEK, s. 177.

Tasfiye memurları haricinde şirket ortaklarının, şirket genel kurulunun, intifa hakkı sahiplerinin, tahvil sahipleri ve denetçilerin şirketin iflâsının ertelenmesini talep etmeye hakları yoktur³⁸. Ancak intifa hakkı sahipleri ve tahvil sahipleri de eğer şirketten alacaklı iseler, alacaklı sıfatıyla şirketin iflâsının ertelenmesini isteyebilirler³⁹. Alacaklıları rehinle temin edilmiş olan alacaklılarda iflâsın ertelenmesini isteyebilirler⁴⁰.

4.1.1.3. İflâsın Ertelenmesi Talebinin İlanı

İflâs talebi, İİK m. 166/2'ye göre ilan edilir. Bu yolla alacaklılar iflâs talebinin ilanından itibaren on beş gün içinde davaya müdahale veya itiraz ederek, borçlunun iflâs talebini, hakkındaki takipleri ertelemek ve borçlarını ödemeyi geciktirmek için yaptığını ileri sürerek mahkemeden talebin reddini isteyebilirler. Bu husus kanunda açıkça düzenlenmiştir. Ancak, iflâsın ertelenmesi taleplerinin ilan edilip edilmeyeceği konusunda gerek TTK'da gerekse İİK'da açıkça düzenleyen bir hüküm yoktur.

Alacaklıların haklarının korunması ve şirketin borca batık olduğu bildirimünün gerçek olup olmadığının tespitinin daha iyi yapılabilmesi için iflâsın ertelenmesi talebinin de aynen iflâs kararının ilanını öngören İİK 166/2 de belirtilen usul ile ilan edilmesi gerekir⁴¹.

³⁸ ATALAY, Borca Batıklık, s. 84; FRANKO, Nisim, "Sermaye Şirketlerinde - Özellikle Anonim Şirketlerde- İflâs ve Tehiri", Prof. Dr. Halûk Tandoğan'ın Hatırasına Armağan, Ankara 1990, s. 422.

³⁹ KAYAR, s. 198.

⁴⁰ ÖZTEK, s. 39.

⁴¹ "Şirket, borçlarının muvazaalı olarak aktiften fazla sonucunu doğuracak, kötü niyetli davranışların önüne geçmek ve şirketin borca batık durumda olmadığını, iyileştirme projesinin yeterli bulunmadığını, alacaklılara kanıtlanma olanağı verilmelidir. Bu nedenle erteleme talebi, İİK'nun 166/2. maddesinde öngörülen usulle ilan edilmeli, ilan üzerinde itiraz eden alacaklıların itirazları değerlendirilerek, erteleme koşullarının mevcut olup olmadığı saptanmalıdır". Y, 19. HD, 07.04.2005, E. 2033, K, 3760 (ÇAVDAR/BİÇKİN, s. 77 dnt. 24'ten naklen).

Öğretide ATALAY'a göre borca batıklık bildirim ve iflâs talebinde bulunulup, iflâsın ertelenmesinin başta talep edilmemesi halinde bu iflâs talebinin İİK 178/2'ye göre kıyasen ilan edilmesinden sonraki bir aşamada, yine şirket veya bir alacaklı tarafından iflâsın ertelenmesinin talep edilmesi halinde, salt bu talebin ilan edilmesi zorunluluğu yoktur⁴². ÖZEKES'e göre ise iflâsın ertelenmesi talebini ilan zorunluluğu, bu durumlarda acele karar verilmesi gerektiğinden, kurumun niteliğiyle örtüşmemektedir⁴³.

İflâsın ertelenmesi kararının ilanının olumsuz yönleri de bulunabilir. Her şeyden önce alacaklılar üzerinde bir panik havası hakim olacak, şirketin kredi bulma olanakları zayıflayacak, şirketle iş yapanlar, şirketle ticari iş yapmaktan kaçınacaklardır. Bütün bunlar sonucunda şirketin mali durumunun kurtarılması istenirken, mali durumu daha da vahim bir duruma gelebilecektir⁴⁴. Ancak diğer bir yönden baktığımızda ise eğer ki iflâsın ertelenmesi kararı ilan edilmez ise şirket bozulan mali durumu hakkında bilgiler kamuoyundan esasen şirket alacaklılarından gizlenmiş olur. Bu durumda şirket alacaklıları gerçek durumu bilmeden ve buna ilişkin kendi değerlendirmelerinde bulunmadan, giderek artan miktarlarda alacaklı olabileceklerdir. Bu husus alacaklıların açıkça zararınadır. Bu nedenlerle İsviçre hukukunda iflâsın ertelenmesi kararının ancak üçüncü kişilerin korunması için gerekli ise ilan edilmeleri öngörülmüştür ve bu hukuk çerçevesinde, hangi hallerde üçüncü kişilerin menfaatinin erteleme kararının ilan edilmesini gerektireceği hususunun takdiri erteleme kararını vermiş olan mahkemeye ait olacaktır⁴⁵.

⁴² ATALAY, *Borca Batıklık*, s. 118.

⁴³ ÖZEKES, Muhammet, "İflâsın Ertelenmesi", *Legal Hukuk Dergisi*, 2005, S. 33, s. 3269 – 3270.

⁴⁴ ÖZTEK, s. 80.

⁴⁵ ÖZTEK, s. 125.

4.1.2. İyileştirme Projesi Sunulması

Proje kelimesi sözlükte; “*Değişik alanlarda önceden plan ve programa alınmış, maliyeti hesaplanmış, kurum ve kuruluşların yönetim organları tarafından onaylanmış, kısa ve uzun vadeye bağlanarak özel kurum veya devlet adına gerçekleştirilmesi kabul edilmiş bilimsel çalışma tasarısı*” olarak tanımlanmıştır⁴⁶.

İflâsın ertelenmesi kararı verilebilmesi için şirketin borca batık durumda olması ve buna istinaden mahkemenin iflâs kararı vermesinden önce, yönetim ve temsil ile görevlendirilmiş kimselerin veya alacaklılardan birinin, sermaye şirketinin (veya kooperatifin) mali durumunun iyileştirilmesinin mümkün olduğuna dair bir iyileştirme projesini mahkemeye sunarak iflâsın ertelenmesini istemesi gereklidir.

İyileştirme projesinde TTK'nın 376/3 de öngörülen denetçi önerilerinin yer alması ve bu önerilere uygun gerçekçi kaynakların gösterilmiş olması şarttır. Denetçinin önerilerinin Kanunun 378'inci maddesinde düzenlenen erken teşhis komitesinin Önerileri dikkate alınarak hazırlanmış olmalıdır. Proje sahipleri bir tarafa bırakıp kendi önerilerini projeye koyamazlar. Ayrıca projenin önerilerinin gerçekleştirilmesi için gerekli nesnel kaynakları göstermesi ve bunlar içinde özkaynakların da bulunması gereklidir.

Mahkeme projeyi ciddi ve inandırıcı bulursa, iflâsın ertelenmesine karar verir. İyileştirme projesinin ciddi ve inandırıcı olduğunu gösteren bilgi ve belgelerin de mahkemeye sunulması zorunludur. Mahkeme, gerekli görürse yönetim kurulu üyelerini ve alacaklıları dinleyebilir. İflâsın ertelenmesi talepleri öncelikle ve ivedilikle sonuçlandırılır⁴⁷. İyileştirme projesi denetime elverişli ve

⁴⁶ <http://tdkterim.gov.tr/bts/> (Erişim, 31/10/2014).

⁴⁷ “İyileştirme projesinde sermaye artışı taahhüt edilmiş ise de bunu gerçekleştirip gerçekleştirmediği ve şirkete yeni kaynak girişinin sağlanıp sağlanmadığı, taahhüt edilen sermayenin ödenip ödenmediği de

sunulan bilgi ve belgelere uygun, çelişkilerden uzak olmalıdır⁴⁸. Raporun hukuka uygunluğu hakim tarafından denetlenmelidir. İyileştirme projesinde yapılacak olanların tek tek maliyetinin, hangi ekonomik kaynaktan sağlanacağı, her bir proje kaleminin zaman olarak en geç hangi tarihte yapılacağı, yapılacak olanların ayrı ayrı borca batıklık üzerindeki zaman ve oran olarak etkisinin somutlaştırılması ve böylece iyileştirme projesinin neden ciddi ve inandırıcı olduğunun ayrıntılı ve zaman içinde sayısal olarak, denetlenmeye elverişli nitelikte olması gerekmekte olup, bu özellikte olmayan iyileştirme raporlarına ve bunlara dayalı düzenlenen bilirkişi ve kayyım raporlarına göre ne iflasın ertelenmesine karar verilebilir ne de iflas erteleme talep eden şirket alacaklıları aleyhine sonuç doğuracak şekilde ihtiyati tedbir kararı verilebilir. Mahkemece, bu niteliği haiz olmayan iyileştirme projeleri sunulduğunda iflasın ertelenmesini isteyen şirkete uygun bir süre verilerek, açıklanan özellikteki projenin sunulmasının ve soyut içerikli projenin somutlaştırılmasının sağlanması ve verilen sürede iyileştirme projesini sunmayan şirketin iyi niyetli olmadığı kabul edilerek, sadece borca batıklığı tespit ettirilerek, sonucuna göre karar verilmelidir⁴⁹. İyileştirme projesinde alacaklıların derhal açılacak bir iflas

araştırılmamıştır". Y, 19. HD, 22/02/2010, E. 2010/101, K. 2010/1740 (Erişim, Uyap mevzuat programı, 31/10/2014).

⁴⁸ "İflasın ertelenmesine karar verilebilmesi için iflas erteleme talebinde bulunan şirketin borca batık durumda olması, mali durumunu iyileştirme ümidinin bulunması ve fevkalade mühletten yararlanmamış olması gerekir. Bilirkişi heyetince, davacı şirketin iyileştirme projesinin somutlaştırılması gerektiği vurgulanmıştır. Kayyım heyetinin raporlarında ise; şirketin ulaşılmış olduğu faaliyet hacminin yetersiz olduğu, iyileştirme projesinde gösterilen yıl sonu hedeflerine ulaşamadığı, şirketinin mali yapısında yeterli bir gelişme olmadığı, şirkette çalışan sayısının 1'e düştüğü, şirketin borçlarında artış meydana geldiği ve şirketin faaliyetlerinin durma noktasına geldiği belirtilmiştir. Kayyım raporları ile bilirkişi asıl ve ek raporları arasındaki şirketin borca batık olup olmadığı ve iyileştirme ümidinin varlığı hususunda farklılık bulunmasına rağmen, mahkemece bu hususlar yeterince tartışılıp, iflasın ertelenmesi yasal şartlarının oluşup oluşmadığı ile nedenleri üzerinde durulmadan eksik inceleme ile karar verildiği anlaşılmıştır. Bu durumda yukarıda açıklanan ilkeler doğrultusunda bilirkişi heyetinden açıklamalı, gerekçeli ve denetime elverişli ek rapor alınarak, varılacak uygun sonuç dairesinde bir karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde karar verilmesi doğru değildir". Y, 23. HD, 02/02/2012, E. 2011/4625, K. 2012/655 (Erişim, Uyap mevzuat programı, 08/09/2014).

⁴⁹ "Gerek borca batıklık ve gerek iyileştirme projesinin ciddi ve inandırıcı olup olmadığı hususunda (muhasabe ve işletme ekonomisi bilgisi özel ve teknik bilgi niteliğinde bulunduğu ve hâkimin bunları genel ve mesleki bilgisiyle çözmesi beklenemeyeceğinden) HMK'nın 266. maddesinde

halinde elde edecekleri hakları ile birlikte iflâsın ertelenmesi sürecinin başarılı olması halinde elde edecekleri olası menfaatlerinin de nesnel kriterlerle gösterilmesi gerekir⁵⁰.

4.1.3. Şirketin Fevkalâde Süreden Yararlanmamış Olması

Sermaye şirketinin iflâsın ertelenmesi kurumundan yararlanması için ayrıca fevkalade süreden de yararlanmamış olması şarttır. İİK 329/a'ya göre şirket fevkalade süre elde ettiği takdirde, sürenin bitiminden itibaren bir yıllık süre içinde İİK 179 ve devamı maddeleri uyarınca iflâsın ertelenmesinden yararlanamaz.

Fevkalade süre, Bakanlar Kurulu kararına göre, kapsama giren tüm borçlulara sağlanan bir imkandır ve bu imkandan faydalanmak isteyen bir şirketin borca batık halde olup olmadığı ile ilgili bir husus değildir⁵¹. Bakanlar kurulunca belirlenen yerlerde borçlunun borçlarını tamamen ödeyeceği imkanı varsa borçlu icra mahkemesinden altı ayı geçmemek üzere fevkalade bir süre

gösterildiği şekilde bilirkişinin oy ve görüşüne müracaat edilmeli ve bu raporun da hukuka uygunluğunun hakim tarafından denetlenmesi gerekir. Öte yandan somut verilere dayalı, çelişmeyen öngörüler içeren, özellikle sermaye ve/veya kârlılık artışı netleştiren unsurların varlığının, proje için vazgeçilmez hususlar olduğu gözden kaçırılmamalı; iyileştirme projesinin ciddi ve inandırıcı olduğunun bu yolla tesbiti cihetine gidilmelidir. Hâkim de bu raporla o konudaki özel ve teknik bilgi ihtiyacını giderebilmeli ve raporun hukuka uygunluğunu denetlemelidir. Projenin ciddi ve inandırıcılığı öncelikle ve özellikle sermaye ve/veya kârlılığın ne şekilde arttırılacağı ve borca batıklıktan kurtulmanın ne şekilde sağlanacağı somut, belgelere dayalı ve gerçekçi bilgi ve öngörülerden yola çıkılarak tesbit edilmeli, diğer proje unsurları için de bilimsel veriler değerlendirilmelidir. Bir sermaye şirketinin borca batıklık bildiriminde bulunarak iflasını istemesi halinde, bu durumun mahkemece re'sen tesbiti gerekir. Bu tesbitin yapılmasında, davacının sunduğu delillere ek olarak, mahkemece gerekli görülen diğer delillerin toplanması, bu kapsamda ilgisi görülen kamu kurumlarından alınacak bilgiler, yapılacak keşif ve mahkemece atanacak bilirkişilerce düzenlenecek raporlar da değerlendirilmelidir. Borca batıklığın tesbitinde sadece davacının kayıtlarına değil, varlıklarının rayiç değerlerine de özellikle bakılmalı, bu noktada, konusunda uzman bilirkişilerin görüşüne başvurulmalıdır". Y, 23. HD, 04/11/2013, E. 2013/4759, K. 2013/6754; Y, 23. HD, 12/11/2013, E. 2013/7295, K. 2013/6999 (Erişim, Uyap mevzuat programı, 08/09/2014).

⁵⁰ DELİDUMAN, Seyithan *İflâsın Ertelenmesinin Etkileri*, Kocaeli 2008, Kocaeli Üniversitesi yayın No: 323, s. 55 (Anılış: Etki).

⁵¹ PEKCANITEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN/ÖZEKES, s. 403.

isteyebilir. Ancak borçlu tayin olunan taksitleri vaktinde ödemezse, borçlu komiserin talimatı hilafına hareket eder ve alacakların kanuni menfaatlerini ihlal yahut bazılarını diğerlerinin zararına olarak iltizam eyleirse, borçlunun icra mahkemesine verdiği bilginin yanlış olduğunu veya borçlunun bütün taahhütlerini ödemeye gücünün bulunduğunu alacaklılardan biri ispat ederse fevkalade süre icra mahkemesince kaldırılır.

4.2. ESASA İLİŞKİN ŞARTLAR

4.2.1. Borca Batık Olma

ETTK m. 324'de “*şirketin aktiflerinin şirket alacaklarının alacaklarını karşılamaya yetmemesi*” şeklinde ifade edilen borca batık olma durumu, aynı kanun m. 446'da “*şirket borçlarının şirket mevcudundan fazla olması*” , İİK m. 179'da borçlarının aktifinden fazla bir başka deyişle pasifi aktifinden fazla olması şeklinde ifade edilmektedir.

TTK m. 376/3 madde gerekçesinde borca batık olma durumu; “*şirket aktifleri -yıllık bilançoda olduğu gibi defter (iktisap) değerleriyle değil - fakat gerçek (olası satış değerleri) değerleriyle değerlemeye tâbi tutulsalar bile alacaklıların, alacaklarını alamamaları, yani şirketin borç ve taahhütlerini karşılayamaması*” olarak ifade edilmiştir⁵². Kısacası, aktifin pasiften az olması durumu, borca batıklığı ifade etmektedir⁵³. Bu durumdan kurtulma, borçların ödenmesi anlamına gelmeyip, aktifin pasiften fazla olmasını ifade eder.

⁵² Öğretide TEKİNALP “*borca batacak olma*” deyimini kullanmaktadır. Bkz. TEKİNALP, Ünal, *Anonim Ortaklığın Bilançosu ve Yedek Akçeleri*, İstanbul 1979, s. 298.

⁵³ Y, 23. HD, 04/11/2013, E. 2013/4759, K. 2013/5628 (Erişim, Uyap mevzuat programı, 08/08/2014).

Borca batıklık tespit edilirken bilançoda gösterilen kaydi değerlere değil, rayiç değerlere itibar edilmelidir⁵⁴.

Borca batık durumda olmanın işaretleri, yıllık bilançodan, aylık, üç aylık veya altı aylık hesap durumlarından, denetçinin, erken teşhis komitesinin raporlarından ve/veya yönetim ile yönetim kurulunun belirlemelerinden ortaya çıkabilir. Böyle işaretler varsa, yönetim kurulu hem işletmenin devamı esasına göre hem de aktiflerin olası satış değerleri üzerinden bir ara bilanço düzenletip denetçiye verir. İki bilanço çıkarılmasının çeşitli yararları vardır. Varlıkların olası satış değerlerine göre çıkarılan bilanço şirketin iflâsı için yönetim kurulunun mahkemeye başvurmasına gerek olup olmadığını ortaya koyar.

Borca batıklık halinde şirketin tüm aktifi (alacaklar, ödeme araçları, diğer mal varlığı unsurları) *“muaccel olsun olmasın şirketin bütün borçlarını”* karşılamaya yetmemektedir. Borca batıklık durumu İİK m. 179’a göre sermaye şirketleri (ve kooperatifler) için zorunlu bir iflâs halidir. TTK m. 376’nın gerekçesinde *“Borca batık olma”* kavramı, *“şirket aktifleri -yıllık bilançoda olduğu gibi defter (iktisap) değerleriyle değil- fakat gerçek (olası satış değerleri) değerleriyle değerlemeye tâbi tutulsalar bile alacaklıların, alacaklarını alamamaları, yani şirketin borç ve taahhütlerini karşılayamaması”* olarak tanımlanmıştır. Yalnız şu hususa dikkat çekmek gerekir ki borca batık halde olma durumu dışında başkaca bir doğrudan doğruya iflâs sebeplerinden birinin varlığı halinde, iflâsın ertelenmesine karar verilemez⁵⁵.

Yargılamada borca batıklığın bulunmadığı bilirkışı incelemesi ile tespit edilir ise borca batıklığa dayalı iflas davasının mahkemece esastan reddi gerekir. İflas davasından feragat karardan sonra mümkün değilse de (İİK.m.165/II), iflasın ertelenmesi yargılaması sırasında davacının feragati;

⁵⁴ Y, 23. HD, 23/09/2013, E. 2013/4968, K. 2013/6754 (Erişim, Uyap mevzuat programı, 08/08/2014).

⁵⁵ ATALAY, *Borca Batıklık*, s. 97.

borca batıklık bildirimini saklı kalmak kaydıyla erteleme talebinden vazgeçilmesi anlamındadır⁵⁶.

Dava teorisindeki genel ilkenin bir istisnası olarak, borca batıklık sadece dava tarihi itibarıyla değil, yargılama safhasındaki olumlu veya olumsuz gelişmeler de dikkate alınarak belirlenmelidir.

TTK m. 376/3 hükmü, mahkemeye başvuru zorunluluğunu ortadan kaldıracak bir yeniliği de içermektedir. Bu da, şirket alacaklılarından bazılarının, kendi alacaklarını, diğer alacaklıların alacaklarının sırasından sonraki sıraya gitmesini yazıyla kabul etmeleri ve ve bu beyanın veya sözleşmenin yerindeliği, gerçekliği ve geçerliliği, yönetim kurulu tarafından iflas isteminin bildirileceği mahkemece atanan bilirkişilerce doğrulanmış olmasıdır. Böyle bir taahhüt etkilerini iflâs halinde gösterir ve önceki alacaklar ödenmeden sona giden alacak garameye katılamaz. Bu taahhütlerin tutarı ara bilanço ile ortaya çıkan açığa eşitse, iflâs bildirim zorunluğu yoktur. Başka bir deyişle, bu taahhütlerin tutarı, borca batıklığı ortadan kaldıracak düzeydeyse, kısa vadeli olmayıp süreklilik arz eder nitelikteyse ve taahhütlerin yerine getirilmesi güç şartlara bağlanmamış ise mahkemeye bildirimde bulunulmaz. Dikkat etmek gerekir ki, mahkemece atanan bilirkişiler, sözleşmenin veya alacaklıların beyanının gerçekçi ve geçerli olmadığını bildirirlerse, mahkemeye bilirkişi incelemesi için yapılmış başvuru, iflas bildirim olarak kabul olunur.

⁵⁶ “.....İflas davasından feragat karardan sonra mümkün değilse de (İİK.m.165/II) iflasın ertelenmesi yargılaması sırasında davacının feragati; borca batıklık bildirim (TTK.m.376) saklı kalmak kaydıyla erteleme talebinden vazgeçilmesi anlamındadır. Somut olayda borca batıklığın bulunmadığı bilirkişi incelemesi ile tesbit edildiğine göre borca batıklığa dayalı iflas davasının esastan reddi gerekir; zira bu şartın sağlanmaması halinde erteleme talebinin asli koşulu bulunmamaktadır ve red kararı bu talebi de kapsar. Mevcut durumda davacının feragati bu nedenle hüküm ve sonuç doğurmaz. Açıklanan durumda davanın esastan reddi gerekirken, hüküm kısmında feragatten de söz edilerek çelişki yaratacak şekilde red kararı verilmesi hukuka uygun değildir”. Y, 23. HD, 11/10/2013, E. 2013/4254, K. 2013/6289 (Erişim, Uyar mevzuat programı, 08/08/2014).

4.2.2. İyileşme Ümidinin Varlığı

Yukarıda iyileştirme projesi sunulmasının, iflâsın ertelenmesi kararı verilebilmesi için gerekli şekli şartlardan biri olduğundan bahsedilmişti. Şirket hakkında iflâsın ertelenmesi kararı verilebilmesi için, şirketin mali durumunun iyileşmesi ümidi ve alacaklıların veya yönetim ve temsil ile görevlendirilmiş kimselerin iyi niyetli oldukları konusunda mahkemede bir kanı oluşmalıdır.

İyileştirmede amaç, borca batıklığın giderilerek ortaklığın erteleme kararı verildiği ana göre daha iyi duruma getirilmesi, tüzel kişiliğin devamlılığını ve kârlılığını sağlamaktır⁵⁷.

Şirket verdiği bilgi ve sunduğu belgeler ile iyileşme ümidinin mümkün olduğu kanaatini mahkemede uyandırmalıdır. Bir başka deyişle iyileşme ümidinin varlığı, iyileştirme projesi ile ortaya konulacaktır. Tedbirlerin uygulanması sonucu şirket malî durumunun iyileşeceği konusunda mahkeme ikna edilmelidir. Örneğin, şirket ortakları henüz sermaye koyma borcunu yerine getirmemişlerse, iflâsın ertelenmesi talebinde bulunan şirket iyi niyetli değildir⁵⁸. Malî durumun iyileşmesi imkanı belirsiz ve soyut vakıalara göre değil, somut vakıalara dayanılarak tespit edilmelidir⁵⁹.

TTK m. 139 gereğince de; Sermayesiyle kanuni yedek akçeleri toplamının yarısı zararlarla kaybolan veya borca batık durumda bulunan bir şirket, kaybolan sermayeyi veya gerekiyorsa borca batıklık durumunu karşılayabilecek tutarda serbestçe, tasarruf edilebilen özvarlığa sahip bulunan bir şirket ile birleşebilir. Bu şartın gerçekleşmiş olduğunu ispatlayan belgelerin, devralan şirketin merkezinin bulunduğu yerin ticaret sicili müdürlüğüne

⁵⁷ TÜRK, *Sermaye Kaybı*, s. 322.

⁵⁸ Y, 19. HD, 06.06.2008, E. 4566, K. 6283, UYAR, Tahir., *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi*, C. 10, 2. Baskı, Ankara 2009, s. 15568'den naklen.

⁵⁹ TÜRK, *Sermaye Kaybı*, s. 323.

sunulması şarttır. Bu durum da iyileşme ümidi incelemesinde, mahkemece önemle incelenmelidir.

5. İFLÂSIN ERTELENMESİNİN ETKİLERİ

İflâsın ertelenmesi kararı üzerine borçlu aleyhine 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takipler de dahil olmak üzere hiçbir icra takip işlemi yapılamaz ve daha önce başlamış takipler durur. İflâsın ertelenmesi durumunda takiplerin durması “*ratio legis*” gereğidir⁶⁰. Buradaki takip yasağının kapsamına bütün icra takip işlemleri girer⁶¹. Hatta bir icra takip işlemi sayılmamasına rağmen borçlu hakkında takip talebinde de bulunulamaması ve borçlu hakkında ihtiyati haciz kararı verilememesi gerekir⁶². İflâsın ertelenmesi süresi içinde, borçluya karşı iflâs takibi de yapılamaz⁶³. Yasa koyucu iflâsın ertelenmesi süresinde borçluya karşı hiçbir icra takip işlemi yapılamayacağına ilişkin genel ilkeyi koyduktan sonra bunun istisnalarını da söylemiştir.

İflâsın ertelenmesi sırasında taşınır, taşınmaz veya ticari işletme rehniyle temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabilir veya başlamış olan takiplere devam edilebilir. Taşınır, taşınmaz veya ticari işletme rehniyle temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip yapma imkanı sağlanmasına rağmen şirket mal varlığının korunması için söz konusu takip/takipler nedeniyle muhafaza tedbirleri alınmaz ve rehinli malın satışı gerçekleştirilemez. Bu durumda erteleme süresince işleyecek olup mevcut rehinle karşılanamayacak faizler

⁶⁰ TEKİNALP, Ünal/ÇAMOĞLU, Ersin, *Türk Ticaret Kanunu ve Ticari Mevzuat*, İstanbul 2004, s. 130, TTK. m. 324/2 altındaki nottan naklen.

⁶¹ Bir işlemin icra takip işlemi sayılabilmesi için, icra organlarınca borçluya karşı yapılmış olması ve cebr-i icranın ilerlemesini sağlayıcı nitelikte olması gerekmektedir. KURU/ARSLAN/YILMAZ, *İcra*, s. 101.

⁶² Y. 12 HD, 29.04.2005, E.5937, K.9227, UYAR, “*İflâsın Ertenmesi*”, s. 17, dnt. 144’den naklen.

⁶³ ATALAY, *Borca Batıklık*, s. 158; PEKCANITEZ, *İflâs*, s. 57.

teminatlandırılmak zorundadır. İİK'nın 179/b/2'ye göre faizlerin teminatlandırılması hakkındaki tedbirler mahkemece alınmalıdır⁶⁴.

İkinci olarak iflâsın ertelenmesi sonucunda İİK'nın 206'ncı maddesinin birinci sırasında yazılı alacaklar için haciz yoluyla takip yapılabilir. İİK'nın 206/1-a maddesinde işçi ücretleri için öngörülen “*iflâsın açılmasından önceki bir yıl*” ifadesini, burada “*iflâsın ertelenmesi kararından önceki bir yıl*” şeklinde anlamak gerekir⁶⁵. İİK m. 206/1-c'de “*İflâsın açılmasından önceki son bir yıl içinde tahakkuk etmiş olan ve nakden ifası gereken aile hukukundan doğan her türlü nafaka alacakları*”ndan bahsedildiği için ve iflâsın ertelenmesi de sermaye şirketleri (ve kooperatifler) için uygulanacak bir kurum olduğundan bu bendin iflâsın ertelenmesinde uygulanma alanı yoktur⁶⁶.

İİK m. 179/2'de; “*Erteleme sırasında taşınır, taşınmaz veya ticari işletme rehniyle temin edilmiş alacaklar nedeniyle rehnin paraya çevrilmesi yoluyla takip başlatılabilir veya başlamış olan takiplere devam edilebilir; ancak bu takip nedeniyle muhafaza tedbirleri alınamaz ve rehinli malın satışı gerçekleştirilemez*” demek suretiyle iflâsın ertelenmesi kurumunun amacına uygun bir düzenleme yapılmış olmasına rağmen aynı maddenin son cümlesinde “*Bu durumda erteleme süresince işleyecek olup mevcut rehinle karşılanamayacak faizler teminatlandırılmak zorundadır*” denilerek suretiyle iflâsın ertelenmesi kurumuyla uyum bozulmuştur⁶⁷.

İİK'da sadece takip yasağından söz edilmektedir ve dava açılıp açılmayacağı konusunda her hangi bir açıklama/açıklık yoktur. Ancak kanunda sadece takip yasağından bahsedildiğinden erteleme süresi içinde borçluya karşı

⁶⁴ KURU, Baki, *İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı*, 2. Baskı, İstanbul 2006, s. 1001 (Anılış: El Kitabı).

⁶⁵ UYAR, *Erteleme*, s. 18, YHGK, 05.11.2008, 2008/12-657 E.K. Y. 12. HD., 21/11/2008, E. 2008/16657, K. 2008/20589 (Erişim, Uyar mevzuat programı, 03/07/2014).

⁶⁶ BİLGİN, Mahmut, *İflâsın Ertenilmesi*, Ankara 2010, s. 90.

⁶⁷ ATALAY, *Borça Batıklık*, s. 161; UYAR, *Erteleme*, s. 18.

dava(lar) açılabilir, açılmış dava(lara) devam edilebilir ancak bu dava sonunda alınacak ilamlar takibe konamaz⁶⁸. Örneğin; iflasın ertelenmesinden önce yapılan (veya tedbiren durdurulan) takiplere ilişkin olarak açılan iflas davası dışındaki, itirazın iptali, borçtan kurtulma gibi takiplere ilişkin davalara, dava, bir icra takip işlemi olmadığından erteleme süresi içinde devam edilebilir ancak bu davalar sonucunda verilen ilama dayanarak takip yapılamaz⁶⁹.

İflâsın ertelenmesinin başka bir etkisi ise bir takip talebi ile kesilen zamanaşımı ve hak düşüren süreler iflâsın ertelenmesi süresi boyunca işlemez. Ancak erteleme süresinde takibi mümkün olan, rehinli alacağın paraya çevrilmesi yolu ile takipler ve İİK'nın 206'ncı maddesinde sayılan alacaklara dayanan takiplerde zamanaşımı ve hak düşüren süreler durmaz. Takip yasağı erteleme kararının ilanından değil, kararın verildiği tarihten itibaren başlar. Ancak mahkemeye başvuru ile birlikte ihtiyati tedbir kararı alındı ise takip yasağı bu kararın verildiği tarihten itibaren başlar. İflâsın ertelenmesi kararının, alacakların vadesine, muaccel olmasına ve faizlerin işlemesine bir etkisi olmadığından, iflâsın ertelenmesi kararıyla, protesto çekilmesi de engellenemez⁷⁰.

İİK'nın 278-280'inci maddelerinde öngörülen iptale tabi tasarruflar için öngörülen sürelerin erteleme süresi kadar uzaması, İİK m. 284'teki iptal davası açılması için öngörülen 5 yıllık hak düşürücü sürenin durması gerektiği söylenebilir⁷¹.

İflâsın ertelenmesinin müteselsil kefil ve müşterek borçlulara herhangi bir etkisi yoktur. Yani iflâsın ertelenmesi halinde şirketten alacaklı olanlar

⁶⁸ UYAR, *Erteleme*, s. 18 – 19.

⁶⁹ Y, 6. HD, 11.09.2013, E. 2013/10780, K. 2013/12204; Y, 12. HD, 21/10/2013, E. 2013/23624, K. 2013/32700 (Erişim, Uyar mevzuat programı, 03/07/2014).

⁷⁰ UYAR, *Erteleme*, s. 22.

⁷¹ PEKCANITEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN/ÖZEKES, s. 415.

alacaklarını almak için müteselsil kefil ve müşterek borçlulara müracaat edebilirler ve bu yolla alacaklarına kavuşabilirler⁷². İİK m. 200'de yer alan iflâsta takası kısıtlayıcı hükümler⁷³, iflâsın ertelenmesi süresi içinde de uygulanır ve iflâsın ertelenmesi kararının ilanı tarihi esas alınır. Ayrıca belirtmek gerekir ki; İİK. 179/a maddesi "*iflâsın ertelenmesine karar veren mahkeme şirketin veya kooperatifin malvarlığının korunması için gerekli her türlü tedbiri iyileştirme projesini de göz önünde tutarak alır*" hükmünü taşımaktadır. Bu hüküm tedbir kararı verilmesini iflâsın ertelenmesi kararı verilmesine bağlamış ise de; öğretide ve uygulamada iflâs erteleme talebi üzerine mahkemenin yargılamanın devamı sırasında HMK'nun 389 vd. maddeleri uyarınca ihtiyati tedbir yoluyla şirketin veya kooperatifin korunması için gerekli tedbirleri alabileceği büyük çoğunlukça kabul edilmektedir⁷⁴. Ancak mahkemece verilen tedbir kararlarının maddi hukuk alanında sonuçlar doğuran muhafaza tedbirleri olmaması alacaklıların alacaklarını tahsil amacıyla kullanabilecekleri, takas, mahsup, hapis hakkı gibi hukuki işlemlerin durdurulmaması, rehin blokaj kayıtlarının kaldırılması, senetlerin protesto edilmesinin önlenmesi, iflâs ertelemesi isteyen şirketin keşideci ve cirantacı olduğu kambiyo senetlerinin ödenmesinin tedbiren durdurulması, çeklere karşılıksızdır şerhinin yazılmaması, lehtar borçlu şirket olan teminat mektuplarının paraya çevrilmesinin önlenmesi,

⁷² ÖZTEK, s. 122; ATALAY, *Borca Batıklık*, s. 156 – 157.

⁷³ İİK m. 200 - Alacaklı alacağını müflisin kendinde olan alacağı ile takas edebilir. Aşağıdaki hallerde takas yapılamaz.

- 1 - Müflisin borçlusu iflâs açıldıktan sonra müflisin alacaklısı olursa;
- 2 - Müflisin alacaklısı iflâs açıldıktan sonra müflisin veya masanın borçlusu olursa;
- 3 - Alacaklının alacağı hamile muharrer bir senede müstenit ise.

Anonim, limited ve kooperatif şirketlerin iflâsları halinde esas mukavele gereğince verilmesi lazım gelen pay senedi bedellerinin henüz ödenmemiş olan kısımları veya onması taahhüt edilen ve fakat konmamış olan sermayeler bu şirketlerin borçlarıyla takas edilemez.

⁷⁴ KURU, Baki, "İflâsın Ertelenmesi Kararından Önce İcra Takiplerinin Durdurulması Hakkında İhtiyati Tedbir Kararı Verilebilir mi?", *Haluk Konuralp Anısına Armağan*, cilt 2, s.303; MUŞUL, s. 115-117; ÖZTEK, s. 91; ARSLAN, Ramazan, "*İflâsın Ertelenmesi Uygulamaları*", *Bankacılar Dergisi*, 2008, S. 67, s. 116-123 (Anılış: Uygulama); ATALAY, *Borca Batıklık*, s. 107-108; DELİDUMAN, Etki, s. 58-59; Y, 19. HD, 31.03.2005, E. 2005/338, K. 2005/3430; Y, 19. HD., 23.11.2010, E. 2010/4292, K. 2010/13172.

şirketin önceden yaptığı temliklerin kaldırılması gibi tedbir kararı vermemesi gerektiği Yargıtay kararlarında genellikle kabul edilmektedir⁷⁵.

6. ERTELEME SÜRECİNDE MUHAFAZA TEDBİRLERİ

6.1. Defter Tutulması

ETTK m. 324/2'de mahkemenin, iflasın ertelenmesi sürecinde envanter defteri veya bir yed-i emin tayini gibi şirket mallarının muhafazası için lüzumlu tedbirleri alacağı söylenmektedir. Kanun burada sadece envanter defterinden bahsetmektedir. Ancak şirketin envanter defteri tutulmasının mahkemenin şirketin verdiği borca batıklık bilançosundan doğruluğu hakkında şüpheye düştüğü hallerde mi isteyeceği yoksa her halûkarda mı isteyeceği hususunda tam bir görüş birliği mevcut değildir. Öğretide ATALAY, şirket mallarının defterinin tutulmasına karar verilebilmesi için, mahkemeye sunulmuş olan borca batıklık bilançosunun tamlığı ve doğruluğu hakkında bir şüphenin varlığının gerekli olduğunu söylemektedir⁷⁶. KURU ise, mahkemenin her halûkarda envanter (mevcutlar) defterinin tutulmasını isteyebileceği kanısındadırlar⁷⁷.

İflâsın ertelenmesi her ne kadar alacaklıların da lehine bir kurum olsa da sonuçta şirketin malî durumunun bozulmuş olması bir gerçektir ve iflâsın ertelenmesi sürecinde alacaklıların nezdinde bir kuşku ve tereddüt doğmaması, mahkemenin daha sağlıklı ve yerinde bir kanaate ulaşabilmesi için mahkemenin şirketin envanter (mevcutlar) defterini her halûkarda vermesi gerekir. TTK m.

⁷⁵ ÖZTEK, Selçuk, "İflasın Ertelenmesi Yargılaması Çerçevesinde İleri Sürülen İhtiyati Tedbir Taleplerine İlişkin Bazı Sorun ve Düşünceler", *Haluk Konuralp Anısına Armağan, cilt 2*, s. 407; Y, 23. HD, 16.03.2012, E. 2012/961, K. 2012/2067 (Erişim, Uyap mevzuat programı).

⁷⁶ ATALAY, s. 124.

⁷⁷ KURU, Baki, "Pasifi Aktifinden Fazla Olan Sermaye Şirketlerinin İflâsı", s. 834, *Makaleler*, İstanbul 2006, s. 835 (Anlış: Şirketlerin İflâsı).

377'nin uygulamada birlik için atfta bulunduğu İİK hükümlerinde ise TTK gibi örnekleme yoluna başvurmuyarak "*Erteleme Tedbirleri*" başlığı altında düzenlenen 179/a,I maddesi de "*İflâsın ertelenmesine karar veren mahkeme, şirketin veya kooperatifin malvarlığının korunması için gerekli her türlü tedbiri iyileştirme projesini de göz önünde tutarak alır.*" demekle daha geniş bir ifadeye yer vermiştir.

Her iki kanunda da mahkemenin gerekli tedbirleri alacağı yazıyor ise de buna ek olarak her hangi bir örnek verilmemesi daha her somut talebin, şirket özelliklerinin ayrı ayrı değerlendirilmesi açısından daha doğru olmuştur.

6.2. Kayyım Atanması

Kayyım genel bir ifadeyle, kavram olarak, çekişmeli olan malların veya hacizde haczedilen malları muhafaza için kendisine verilen kimsedir.

Mahkeme, iflâsın ertelenmesi isteminde bulunulması üzerine, envanter düzenlenmesi ve yönetim kurulunun yerine geçmesi ya da yönetim kurulu kararlarını onaylanması için derhal bir kayyım atar; ayrıca şirketin (ve kooperatifin) malvarlığının korunması için gerekli diğer önlemleri alır.

Kayyımın atanmasına ilişkin karar, kayyımın mahkemece belirlenmiş görevleri ve temsil yetkisi ile bunların sınırları ve iflâsın ertelenmesine ilişkin talep İİK'nın 166'ncı maddenin ikinci fıkrasındaki usul ile mahkeme tarafından ilân ve ticaret siciline tescil ettirilir. Mahkeme bu arada erteleme talebini karara bağlar. İflâs ertelenmişse kayyım her üç ayda bir şirketin projeye uygun olarak iyileştirme gösterip göstermediğini mahkemeye rapor eder, mahkeme bu rapor üzerine veya gerek gördüğünde alacağı bilirkişi raporuna göre, erteleme istemini

değerlendirir ve iyileştirmenin mümkün olmayacağı kanaatine varırsa erteleme kararını kaldırır⁷⁸.

Kayyımın atanması her hangi bir talebe bağlı değildir. İİK m. 179/a “Mahkeme erteleme kararı ile birlikte kayyım atanmasına karar verir” demekle mahkemeye bir takdir yetkisi tanımamıştır⁷⁹. İİK m. 179’da ise mahkeme erteleme kararı ile birlikte bir muhafaza tedbiri olarak kayyım atanmasına karar vereceğini söylemektedir. Oysa ki bu iki kavram farklıdır. Kayyım TMK m. 403/2 ye göre belirli işleri görmek veya mal varlığını yönetmek için atanır.

ETTK m. 324 de mahkemenin bir yediemin tayini gibi şirket mallarının muhafazası için lüzumlu tedbirleri alır ifadesi yer almaktaydı. KURU, ETTK m. 324’deki “yediemin” ifadesinin kanunumuza yanlış tercüme dolayısıyla “yediemin” şeklinde geçtiğini, buradaki yedieminden maksadın, hacizde hacedilen malların muhafazası için kendisine teslim edilen kimse olmadığını, burada şirket mallarının bu anlamda bir yediemine tesliminin amaca aykırı düşeceğini, zira böyle bir yediemin her ne kadar şirket mallarını muhafaza ederse de, mallarının elinden alınmış olması sebebiyle fiilen malları üzerinde tasarrufta bulunmaktan menedilmiş olan bir şirketin bu geçici erteleme dönemi içinde malî durumunu düzelterek bu geçici durumdan ve dolayısıyla iflâstan kurtulmasına imkan olmadığını söyleyerek TTK m. 324’de ifade edilmek istenenin “kayyım” olduğunu belirtmektedir⁸⁰. Ayrıca KURU’ya göre kooperatifler kanununun m. 63/3 maddesinde “yönetim memuru” kavramının kullanılması da TTK m. 324’deki “yediemin” kavramının teknik anlamda kullanılmadığını göstermektedir. Bu konuda öğretide baskın olan görüşte TTK m. 324’de ifade edilmek istenenin “yediemin” değil “kayyım” olduğu

⁷⁸ Kooperatifler Kanunu m. 63/3’te yönetim memuru tâbiri kullanılmaktadır.

⁷⁹ ATALAY, *Borca Batıklık*, s. 138; Öğretide Öztekin, burada mahkemeye takdir hakkının bırakılmasının daha doğru olacağı kanaatindedir. Bkz, ÖZTEK, s. 133.

⁸⁰ KURU, *Şirketlerin İflâsı*, s. 834.

görüşündedir⁸¹. TTK m. 377 “İflâsın Erteleenmesi” başlığını taşımakla birlikte maddenin son cümlesinde “*bu halde İİK m. 179 ila 179/b maddeleri uygulanır*” demekle İİK’ya atıf yapmış ve TTK ile İİK hükümleri arasında birlik oluşturmuş ve bu tartışma son bulmuştur.

Kayım olarak atanacak kişiyi mahkeme re’sen bu işlerden anlayan kişiler arasından seçer⁸². Mahkeme, yönetim organının yetkilerini tümüyle elinden alıp kayyım verebileceği gibi yönetim organının karar ve işlemlerinin geçerliliğini kayyımın onayına bağlı kılmakla da yetinebilir. İflâsın ertelenmesi kararında kayyımın görev ve yetkileri ayrıntılı olarak gösterilir. Bu görev ve yetkilerin nelerden ibaret oldukları konusunda kanunda bir açıklık yoktur. Bu hususlar her somut olayın özelliklerine göre mahkeme tarafından belirlenecektir. Kimin kayyım olacağı hususu da tamamen mahkemenin takdirindedir. Birden fazla kayyımın atanması konusunda da kanun da bir engel yoktur. Çünkü önemli olan şirket mallarının iyi yönetimi ve sonucunda şirketin mal varlığının korunmasıdır.

Kayımı atayan mahkeme kayyımın alacağı ücreti de tespit etmelidir. Kayyımın görevi süresince ödenecek ücret ve yapılacak masraflar iflâsı ertelenen şirket tarafından karşılanırlar, bu giderler erteleme masraflarından sayılırlar ve mahkeme tarafından bu bedeller ön koşul olarak değerlendirilip peşin ödenmesi istenebilir⁸³.

Kayım, şirket işlemlerini kontrol eder, uygun gördüğü hususlarda yönetim kurulunun dikkatini çeker. Yönetim kurulu, kayyımın talimatına

⁸¹ TANDOĞAN, Haluk., “İsviçre Borçlar Kanunu, Kısım III-V ve Haksız Rekabete Dair Federal Kanun”, Ankara 1958, s. 54, FRANKO, s. 429; PEKCANİTEZ, İflâs, s. 56 dnp. 116’dan naklen; TÜRK, *Sermaye Kaybı*, s. 354, KAYAR, s. 251.

⁸² Y, 19. HD., 14.12.2001, E. 6168.K.8384; KURU, *El Kitabı*, s. 999 dnt. 15’ten naklen.

⁸³ ATALAY, *Borca Batıklık*, s. 128; KAYAR, s. 252; FRANKO, s. 431 – 432.

uymazsa, kayyım mahkemeye başvurarak, iflâsın ertelenmesi kararını kaldırılmasına ve şirketin iflâsına karar verilmesini isteyebilir⁸⁴.

Kayyımın işlemlerini denetlemekle görevli olan asıl organ kayyımı atayan Asliye Ticaret mahkemesidir. İflas erteleme kararı ile mahkeme işten el çekmemekte, iflâsın ertelenmesi sürecince bu prosedür ile ilgili olarak yapılacak her türlü talep konusunda karar verme yetkisi devam etmektedir. Bu nedenle kayyımların azli taleplerine ilişkin olarak karar verme görevi ilgili mahkemeye aittir⁸⁵.

6.3. Diğer Muhafaza Tedbirleri

İİK m. 179/a iflâsın ertelenmesine karar veren mahkemenin, şirketin veya kooperatifin malvarlığının korunması için gerekli “*her türlü tedbiri*” iyileştirme projesini de göz önünde tutarak alacağını belirtmektedir⁸⁶. Söz konusu maddelerden anlaşılacağı üzere mahkemenin alacağı muhafaza tedbirleri yönünden bir sınırlayıcı hüküm mevcut değildir. Mahkeme şirket mal varlığının korunması ve alacaklıların yararına olacağını düşündüğü her türlü tedbiri alabilir.

İflâsın ertelenmesinde, iflâs kurumunun aksine şirketin tasarruf ehliyeti kısıtlanmamaktadır. Türk Medeni Kanunu m. 1010’da belirli sebeplere dayanan tasarruf yetkisi kısıtlamalarının, tapu kütüğüne şerh verilebileceği belirtilmektedir. İşte mahkeme, eğer gerekli görürse anonim şirketin tasarruf ehliyetini kısıtlayabilir. Örneğin, şirketin sahip olduğu taşınmazlar üzerinde tapu siciline devir yasağı için şerh koyabilir. Ancak kısıtlamalar şirket mal varlığının

⁸⁴ KURU, Şirketlerin İflâsı, s. 836.

⁸⁵ Y. 23. HD, 22/09/2011, E. 2011/449, K. 2011/469.

⁸⁶ Koop. K. m. 63/3’te, “kooperatif varlığının korunmasına ve devamına yarayan tedbirleri alır” demektedir.

ve alacaklıların korunması amaçlarına hizmet edebilecek nitelikte olmalı ve bu sınırı aşmamalıdır⁸⁷. Mahkeme vereceği kararda anonim şirketin tasarruf ehliyetine getirdiği kısıtlamaları açıkça ve ayrıntılı olarak belirtmelidir⁸⁸. Eğer iflâsının ertelenmesine karar verilen şirkete ait işletmelerin faaliyetlerine devam etmesi halinde şirket sürekli zarar ediyorsa ve şirketin mal varlığı da sürekli azalıyorsa, bu işletmelerin faaliyetlerinin durdurulmasına –kayımın da görüşü alınarak- mahkemece karar verilebilir⁸⁹. Ayrıca örnek tedbirler olarak, şirkete ait bazı yerler mühürlenmesi, şirkete yapılacak ödemelerin yönetim kurulu tarafından kabzedilmesinin yasaklanması, temlik tasarrufların yasaklanması, işletmenin kısmen kapatılması, bazı eşyaların yediemine teslimi de gösterilebilir⁹⁰.

7. İFLÂSIN ERTELENMESİ SÜRESİ VE SONUCU

İflasın ertelenmesi süresi azami bir yıldır (İİK m. 179/b-4). Bu süre kayımin verdiği raporlar dikkate alınarak mahkemece uygun görülecek süreler ile uzatılabilir. İlk kez erteleme isteminde bulunabilmek ve mahkemece iflâsın ertelenmesine karar vermesi için şirketin borca batık halde olması gerekli iken, erteleme süresinin uzatılabilmesi için şirketin halen daha borca batık durumda olması gerekmemektedir⁹¹. ATALAY, erteleme süresini kanunun tüm durumlar için bir yıl olarak belirlemesinin yerinde olmadığını belirtmektedir⁹². Mahkeme burada uzatma sürelerini takdiren somut olaya uygun düşecek şekilde

⁸⁷ FRANCO, s. 130.

⁸⁸ ATALAY, *Borca Batıklık*, s. 172.

⁸⁹ ÜSTÜNDAĞ, s. 20 vd.; ÇAVDAR/BİÇKİN, s. 111.

⁹⁰ KAYAR, s. 252; FRANKO, s. 56.

⁹¹ TÜRK, Ahmet, "Sermaye Ortaklıklarının ve Kooperatiflerin Borca Batıklık Nedeniyle İflası ve İflasın Ertelenmesi Konusunda İcra ve İflas Kanunu'nda Yapılan Son Değişiklerin Değerlendirilmesi Ve Öneriler", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, 2004, S. 1, s. 324, Yazar, daha önce mahkemenin erteleme kararı verirken gerekli olan koşulları, uzatma kararı verirken de tek tek incelemesi gerektiğini söylemektedir. Bkz. TÜRK, Sermaye Kaybı,, s. 346.; ATALAY, *Borca Batıklık*, s. 125.

⁹² ATALAY, *Borca Batıklık*, s. 124.

kullanmalıdır. Üçer ay, altışar ay veya birer sene olmak üzere uzatma hakkını kullanabilir. Ancak uzatma süreleri toplamı dört yılı geçemez. Eğer ki mahkeme isterse kayyım, mahkemenin belirleyeceği sürelerde iflâsı ertelenenin faaliyetleri ve işletmenin durumu konusunda düzenli olarak mahkemeye rapor verir. Mahkemece iflâsın ertelenmesi süresinin uzatılması için “*ıflâsın ertelenmesi*” kararının *şekli anlamda* kesinleşmiş olması lazımdır⁹³.

Eğer erteleme süresi içinde şirket malî durumu düzelmiş ise ve mahkemece de bu durum tespit edilip kanaate varıldıktan sonra mahkeme iflâsın ertelenmesi kararını kaldıracaktır. Böylelikle şirket iflâsının talep edildiği tarihten önceki durumuna dönecektir.

Kural olarak iflâsın ertelenmesi süresi içinde, şirketin talebi üzerine icra mahkemesince konkordato süresi verilmesi durumunda, iflâsın ertelenmesi süresi kendiliğinden kalkar ve böylece iflâsın ertelenmesi kendiliğinden sona erer⁹⁴.

İflâsın ertelenmesi kararı verilirken aranacak şartlar, söz konusu iflâsın ertelenmesi kararının uzatılması halinde de aranacaktır⁹⁵.

Erteleme süresi dolmamakla birlikte, mahkeme kayyımın verdiği raporlardan şirketin veya kooperatifin malî durumunun iyileştirilmesinin mümkün olmadığı kanaatine varırsa, erteleme kararını kaldırarak şirketin iflâsına karar verebilir.

Ayrıca; İİK'da ayrıca alacaklısını zarara sokmak kasdiyle mevcudunu eksilten borçluların cezasının düzenlendiği m. 331'e göre haciz yolu ile takip talebinden sonra veya bu talepten önceki iki yıl içinde borçlu; alacaklısını zarara

⁹³ Y, 19 HD, 27.01.2006, E.1486.K.590; Y, 19. HD, 15.12.2005, E.8068, K.12544, UYAR, *Erteleme*, s. 16 dnt. 135'ten naklen.

⁹⁴ PEKCANİTEZ/ATALAY/SUNGURTEKİN/ÖZEKES, s. 416.

⁹⁵ ATALAY, *Borca Batıklık*, s. 125.

sokmak maksadıyla, mallarını veya bunlardan bir kısmını mülkünden çıkararak, telef ederek veya kıymetten düşürerek hakiki surette yahut gizleyerek muvazaa yoluyla başkasının uhdesine geçirerek veya asıl olmayan borçlar ikrar ederek mevcudunu suni surette eksiltirse, aleyhine aciz belgesi aldığını veya alacaklı alacağını alamadığını ispat ettiği takdirde, altı aydan üç yıla kadar hapis ve bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. İflâsın ertelenmesi süresinden sonra da belirtilen fiilleri işleyen borçlu hakkında da aynı cezaya hükmedilir.

8. İFLÂSIN ERTELENMESİNDE GÖREVLİ VE YETKİLİ MAHKEME

Mahkemenin görevi kavramından amaçlanan, en sade anlatımla, bir işi veya davayı aynı yargı kolu içerisinde, mevcut olan mahkemelerden hangisinin bakacağıdır. Yetkili mahkeme kavramından amaçlanan ise yine; bir işi veya davayı aynı yargı kolu içerisinde, mevcut olan dava/iş konusuna bakmakla görevli olan mahkemelerden hangi yer mahkemesinin bakacağıdır.

Mahkemelerin görevi, kanunla düzenlenir. Görev hususu dava şartıdır(HMK m. 114/1-c)⁹⁶.

İflâs davası için başvurulacak görevli mahkeme asliye ticaret mahkemesidir. Kanunlarda aksine hüküm bulunmadıkça, dava olunan şeyin değerine veya tutarına bakılmaksızın asliye ticaret mahkemesi tüm ticari davalar

⁹⁶ Mahkemenin davanın esas hakkında yargılama yapabilmesi için varlığı ve yokluğu gerekli hallere dava şartı adı verilmektedir. Mahkeme, dava şartlarının mevcut olup olmadığını, davanın her aşamasında kendiliğinden araştırır. Taraflar da dava şartı noksanlığını her zaman ileri sürebilirler. Mahkeme, dava şartı noksanlığını tespit ederse davanın usulden reddine karar verir. Ancak, dava şartı noksanlığının giderilmesi mümkün ise bunun tamamlanması için kesin süre verir. Bu süre içinde dava şartı noksanlığı giderilmemişse davayı dava şartı yokluğu sebebiyle usulden reddeder. Dava şartı noksanlığı, mahkemece, davanın esasına girilmesinden önce fark edilmemiş, taraflarca ileri sürülmemiş ve fakat hüküm anında bu noksanlık giderilmişse, başlangıçtaki dava şartı noksanlığından ötürü, dava usulden reddedilemez. Geniş bilgi için bkz; KURU, Baki/ARSLAN, Ramazan/YILMAZ, Ejder, Medeni Usul Hukuku, 22. Baskı, Ankara 2011, s. 256 vd.; YILMAZ, Ejder, Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi, 2. Baskı, Ankara 2013, s.783 vd.

ile ticari nitelikteki çekişmesiz yargı işlerine bakmakla görevlidir. Bir yerde asliye ticaret mahkemesi varsa, asliye hukuk mahkemesinin görevi içinde bulunan ve kanunun 4. madde hükmünce ticari sayılan davalarla özel hükümler uyarınca ticaret mahkemesinde görülecek diğer işlere asliye ticaret mahkemesinde bakılır. Asliye ticaret mahkemesi ile asliye hukuk mahkemesi ve diğer hukuk mahkemeleri arasındaki ilişki görev ilişkisi olup, bu durumda göreve ilişkin usul hükümleri uygulanır. Asliye ticaret mahkemesi bulunmayan yargı çevresindeki bir ticari davada görev kuralına dayanılmamış olması, görevsizlik kararı verilmesini gerektirmez; asliye hukuk mahkemesi, davaya devam eder. 5235 sayılı “*Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanunu*”na göre, asliye ticaret mahkemesinde iflasın ertelenmesine ilişkin tüm yargılama safhaları, bir başkan ve iki üye ile toplanacak heyetçe yürütülür ve sonuçlandırılır.

İflasın ertelenmesi yargılamalarında yetkili mahkeme ise, borçlunun muamele merkezinin bulunduğu yer mahkemesidir. Şirketin ana sözleşmesinde yazılı olan yer ile organlarının bulunduğu yer farklı ise, organların bulunduğu yer idare merkezi olarak kabul edilmektedir⁹⁷. Buradaki yetki, kamu düzeninden olup, kesindir ve dava şartıdır.(HMK 114/1-ç, İİK m. 154)

İflâsın ertelenmesi talebi hasımsız olarak yapılır ancak duruşmalı olarak incelenir. Bu talepler öncelikle ve ivedilikle sonuçlandırılır.

⁹⁷ TORAMAN, Barış, İcra ve İflas Kanununa göre Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerde iflasın ertelenmesi talebi, Ankara 2007, s. 105.

9. İFLÂSIN ERTELENMESİNDE YARGILAMA USULÜ VE GİDERLER

İflâsın ertelenmesi talepleri hasımsız davalardandır ve basit yargılama usulüne göre incelenir.

İflâsın ertelenmesinin ilanını gerektiren sebepler, mahkemece yapılacak incelemenin de duruşmalı yapılmasının da sebebini oluşturmakla beraber, iflâsın ertelenmesinin amacı, verilecek kararın borçlu şirketi, alacaklıları ve hatta kamu yararını ilgilendirmesi dikkate alınarak, ilgililerin duruşmaya gelmemeleri halinde bile mahkemenin incelemeye devam edip karar vermesinin gerekli olduğu kabul edilmelidir⁹⁸.

İflâsın ertelenmesi usulu uygulanırken kayyımın atanması, alacağı ücreti vb. gibi birçok masraf yapılmaktadır. Kanunda iflâsın ertelenmesi halinde, masrafların kimin tarafından karşılanacağı konusunda açık bir hüküm yoktur. Ancak öğretilerde ATALAY, İİK m. 179'a göre doğrudan doğruya iflâs yolunda uygulanacak usulu gösteren İİK m. 181'in, iflâs talebi veya iflâs dâvasında, karar verilebilmesi için gereken masraf avansına ilişkin İİK 160'a atıf yapması karşısında, İİK m. 160'ın, İİK m. 179'daki iflâs sebebine dayanılması durumunda, kıyasen iflâsın ertelenmesi kararı için de uygulanabileceğini söylemektedir⁹⁹.

Erteleme talebi konusu para ile ölçülemeyen davalardan olduğu için başvuru harcı, temyiz başvuru harcı, Yargıtay onama harcı ve karar harcı da maktu olarak alınır. Başvuru masraflarını davacı peşin öder¹⁰⁰.

⁹⁸ ARSLAN, Uygulama, s. 120.

⁹⁹ ATALAY, *Borca Batıklık*, s. 95.

¹⁰⁰ ÇAVDAR/BİÇKİN, s. 100 – 101.

10. İFLÂSIN ERTELENMESİNDE KANUN YOLLARI

İflâsın ertelenmesi talebinin mahkemece ret edilmesi durumunda doğal olarak yargılamaya devam edip, iflâs kararı verecektir. Burada bir nihai karar yani iflâs kararı mevcut olduğu için taraflar söz konusu kararı İİK 164 ve 181 maddeleri gereği temyiz edilebilecektir. İflâsın ertelenmesini reddi kararı, iflâs davasının içinde ve borca batıklık bildirimini ile birlikte doğrudan iflâs davası ile birlikte erteleme isteyen alacaklı ve sermaye şirketi tarafından temyiz edilebilir¹⁰¹.

İflâsın ertelenmesi talebinin kabul edilmesi kararlarına karşı kanun yoluna başvurulup başvurulmayacağı hususunda bir açıklık olmamasından dolayı, iflâsın ertelenmesi talebinin kabul edilip, mahkemece iflâsın ertelenmesine karar verildiği takdirde bu karara karşı kanun yoluna gidilip gidilemeyeceği konusu ise tartışmalıdır. Bir görüş, kanuni bir dayanağı olmamasına rağmen iflâsın ertelenmesi kararının nihai bir karar olduğunu ve bu nedenle diğer nihai kararlar gibi temyiz edilebileceğini söylemektedir¹⁰².

Diğer bir görüş ise sadece burada sadece bir geçici tedbir kararının mevcut olduğunu, bu kararlar mahkemenin işten el çekmediğini, bu yüzden iflâsın ertelenmesi kararlarının başlı başına temyiz kabiliyetlerinin olmadığını savunmaktadır¹⁰³. Kanunda bu konuda açık hüküm olmamasına rağmen, 4949 sayılı kanuna ilişkin Adalet Komisyonu raporunda “*her erteleme ayrı ayrı temyiz sürecine tabi olduğundan, hâkimin işlemleri de Yargıtay denetimi*

¹⁰¹ ÇAVDAR/BİÇKİN, s. 120.

¹⁰² ATALAY, Borca Batıklık, s. 129; SAYHAN, İsmet, “Anonim Şirketlerde Aktifleri Pasifleri Karşılamamasının Sonucu Olarak İflâs ve İflâsın Ertelenmesi”, *Batıder*, C. XXIII, 2005/11, s. 114; ERMENEK, s. 261; ÖZTEK, s. 83; ERIŞ, s. 1776; PEKCANİTEZ, İflas, s. 58; TÜRK, Sermaye Kaybı, s. 337.

¹⁰³ DOMANIÇ, s. 548; FRANKO, s. 426; ÖZEKES, s. 3275 – 3276.

altındadır” ifadesi yer almakla iflâsın ertelenmesi kararlarına karşı temyiz yolunun açık olduğu belirtilmiştir¹⁰⁴.

İflâsın ertelenmesine karar verildiği takdirde mahkemenin verdiği karar bir ara karardır ve ara kararları kural olarak temyiz edilemezler. İflâsın ertelenmesi talebinin kabulü halinde, mahkeme davadan elini çekmemekle beraber, erteleme süresinde şirketin malî durumunda bir iyileşme olması durumunda, iflâstan önceki duruma dönmüş olacaktır. Bu durum iflâs talebinin reddi anlamında olacağından, iflâsın ertelenmesi talebinin kabulüne ilişkin kararlara karşı kanun yolunun açık olması gerekir.

İflâsın ertelenmesi kararını şirketin yetkili organı, yönetim kurulu ve alacaklılar temyiz edebilir ve yönetim kurulu dışında, denetçiler veya pay sahiplerinin iflâsın ertelenmesi kararını temyiz edebilmeleri mümkün değildir¹⁰⁵.

İflâsın ertelenmesi kararını temyiz süresi on gündür¹⁰⁶. Ayrıca Yargıtay tarafından verilen kararlara karşı on gün içinde “*karar düzeltme*” yoluna başvurulabilir. 5235 sayılı “*Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri İle Bölge Adliye Mahkemelerinin Kuruluş, Görev Ve Yetkileri Hakkında Kanun*”¹⁰⁷ ile getirilen düzenleme uyarınca iflâs kararına karşı istinaf yoluyla bölge adliye mahkemelerine başvurulabilecektir. İflâsın ertelenmesi kararına karşı temyiz süresi, alacaklılar için bu kararın ilanı tarihinden, şirket için ise tebliğinden itibaren başlamalıdır¹⁰⁸.

¹⁰⁴ ATALAY, *Borca Batıklık*, s. 129.

¹⁰⁵ PEKCANİTEZ, *İflâs*, s. 59.

¹⁰⁶ ATALAY, *Borca Batıklık*, s. 130 – 131; ÇAVDAR/BİÇKİN, s. 122.

¹⁰⁷ 07.10.2004 Tarih ve 25606 sayılı Resmi Gazete.

¹⁰⁸ ATALAY, *Borca Batıklık*, s. 131; PEKCANİTEZ, *İflâs*, s. 58; ÇAVDAR/BİÇKİN, s. 122.

11. SONUÇ

Serbest piyasa ekonomisi şartlarının egemen olduğu dünya ekonomik düzeninde, özellikle Anayasasında da sosyal devlet ilkesine yer veren ülkemizde, yasalarda iflâsın ertelenmesi kurumunun yer alması bir gerekliliktir. Çünkü sermaye şirketleri ve kooperatiflerde, iflâs istenmeyen bir durumdur. İflas, kısaca ekonomik hayat anlamında bir ölümdür. İflas sonucunda alacaklılar da tam olarak tatmin olamazlar. İflâs gerçekleşirse hiçbir taraf bu durumdan memnun olmaz.

İflasın ertelenmesi kurumu malî durumu bozulan sermaye şirketleri ve kooperatifler için bir nevi ikinci bir şanstır. İflasın ertelenmesini talep eden şirket veya kooperatif, eğer ki bu talebi uygun görülürse, tanınan süre içinde şirket ekonomik açıdan da toparlanmayı başarabilirse, yine ekonomik düzende yerini alacaktır. Önemli olan şirket ve kooperatiflerin sürekliliğinin sağlanmasıdır.

TTK'nın, kurumla ilgili olarak düzenlemesinde İİK'ya atıf yapması oldukça isabetli olmuştur. Her şeyden önce terim birliği sağlanmıştır. Hukuki terimler arasında birlik olması hukuki güvenlik ilkesi ile de doğrudan bağlantılıdır. Hukuki terimlerde birlik olması uygulayıcıların da iflâsın ertelenmesi kurumunu uygularken tedirgin davranmalarını engelleyecektir. Tabii ki uygulamada bu kurumun mahkemelerce sağlıklı ve amacına uygun olarak uygulanması için bu konuda hakimlerin de uzmanlaşmaları gerekmektedir. İyileştirme projesinin incelenmesi, borca batıklık durumunun ve iyileştirme projesinin yeterliliği gibi incelemeler özel ve teknik bilgi gerektirdiğinden bu konuda bilirkişilere başvurulması gerekmektedir. Seçilecek bilirkişiler içerisinde, iflâsın ertelenmesi kurumunun hukuki yönü de mevcut olduğundan tercihen hukukçu bilirkişiler de yer almalıdır. Böylelikle hukukçu bilirkişiler,

şirket veya kooperatif malî durumunu inceleyecek diğer uzman bilirkişilere, kurumun niteliği, amacı ve etkileri hakkında bilgilendirme yapabilecektir.

Ekonomik hayatın ve hukuk düzeninin kesiştiği noktalardan birinde yar alan iflâsın ertelenmesi kurumundan yararlanmak istenildiğinde, gerekli araştırma titizlikle yapılmalı, şirketin mali durumunu düzeltme imkânı varsa bu imkan şirkete tanınmalı, şirketin ekonomik hayattan çıkmaması için ona imkân verilmelidir. Ancak bir tarafta da alacaklıların olduğu da hatırdan çıkarılmamalı, mali imkânının düzelmesi olanaklı gözükmeyen şirketlerin de kötü niyetli olarak, zaman kazanmak için bu yola başvurmaları halinde, nitelikli bin bilirkişi heyeti incelemesi ile bu yol onlara kapatılmalıdır.

KAYNAKÇA

Kitaplar

ALTAY, Sümer, *Türk İflâs Hukuku*, C. I, İstanbul 2004.

ARSLAN, Ramazan/TANRIVER, Süha, *Yargı Örgütü Hukuku*, Ankara 2001.

ATALAY, Oğuz, *Borca Batıklık ve İflâsın Ertelenmesi*, İzmir 2007 (Anılış: Borca Batıklık).

BİLGİN, Mahmut, *İflâsın Ertelenmesi*, Ankara 2010.

DELİDUMAN, Seyithan., *İflâsın Ertelenmesinin Etkileri*, 2008, Kocaeli Üniversitesi no: 323.

DOMANIÇ, Hayri., *Anonim Şirketler Hukuku ve Uygulaması*, İstanbul 1988.

ERMENEK, İbrahim, *İflâsın Ertelenmesi*, Ankara 2009.

KAYAR, İsmail, *Anonim Ortaklıkta Mali Durumun Bozulması ve Alınacak Tedbirler*, Konya 1997.

KURU, Baki, *İcra ve İflâs Hukuku El Kitabı*, 2. Baskı, İstanbul 2006 (Anılış: El Kitabı).

KURU, Baki/ARSLAN,Ramazan/YILMAZ,Ejder, *İcra ve İflâs Hukuku (Ders Kitabı)*, Ankara 2006 (Anılış:İcra)

MUŞUL, Timuçin, *İflasın Ertenmesi*, İstanbul 2008.

ÖZTEK, Selçuk, *İflâsın Ertenmesi*, İstanbul 2007.

PEKCANITEZ, Hakan, *Anonim Ortaklıkların İflâsı*, Ankara 1991.

PEKCANITEZ,Hakan/ATALAY,Oğuz/SUNGURTEKİN-

ÖZKAN,Meral/ÖZEKES,Muhammet, *İcra ve İflâs Hukuku*, 4. Baskı, Ankara 2006.

TANDOĞAN, Haluk, “*İsviçre Borçlar Kanunu, Kısım III-V ve Haksız Rekabete Dair Federal Kanun*”, Ankara 1958.

TEKİNALP, Ünal, *Anonim Ortaklığın Bilançosu ve Yedek Akçeleri*, İstanbul 1979.

TEKİNALP, Ünal/ÇAMOĞLU, Ersin, *Türk Ticaret Kanunu ve Ticari Mevzuat*, İstanbul 2004.

TORAMAN, Barış, *İcra ve İflas Kanununa göre Sermaye Şirketleri ve Kooperatiflerde İflasın Ertenmesi Talebi*, Ankara 2007.

TÜRK, Ahmet, *Anonim Ortaklıkta Sermaye Kaybı ve Borca Batıklığın Hukukî Sonuçları*, Ankara 1999 (Anılış: Sermaye Kaybı).

UYAR, Tahir, *İcra ve İflâs Kanunu Şerhi*, C. 10, 2. Baskı, Ankara 2009.

YILMAZ, Ejder, *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*, 2. Baskı, Ankara 2013.

Makaleler

ALTAY, Sümer, “*İflasın Ertelemesi Hakkındaki Yeni Hükümlerin Yeniden Yapılandırılma Kurumları Üzerindeki Olumsuz Etkisi ve Çözüm Yolları*”, Prof. Dr. Ergun Özsunay’a Armağan, İstanbul 2004.

ARSLAN, Ramazan, “*İflasın Ertelemesi Uygulamaları*”, Bankacılar Dergisi, 2008, S. 67, s. 116-123.

FRANKO, Nisim, “*Sermaye Şirketlerinde - Özellikle Anonim Şirketlerde- İflâs ve Tehiri*”, Prof. Dr. Halûk Tandoğan’ın Hatırasına Armağan, Ankara 1990.

KAYA, Arslan, “*Borca Batık Anonim Şirketlerin İflâsının Ertelemesi*”, Prof. Dr. Erdoğan Moroğlu’na 65 inci Yaş Günü Armağanı, İstanbul 1999.

KURU, Baki, “*İflasın Ertelemesi Kararından Önce İcra Takiplerinin Durdurulması Hakkında İhtiyati Tedbir Kararı Verilebilir mi?*”, Haluk Konuralp Anısına Armağan, cilt 2, Ankara 2009.

KURU, Baki, “*Pasifi Aktifinden Fazla Olan Sermaye Şirketlerinin İflâsı*”, Makaleler, İstanbul 2006.

ÖZEKES, Muhammet, “*İflasın Ertelemesi*”, Legal Hukuk Dergisi, 2005, S. 33, s. 3269 – 3270.

ÖZTEK, Selçuk, “*İflasın Ertelemesi Yargılaması Çerçevesinde İleri Sürülen İhtiyati Tedbir Taleplerine İlişkin Bazı Sorun ve Düşünceler*”, Haluk Konuralp Anısına Armağan, cilt 2, Ankara 2009.

SAYHAN, İsmet, “*Anonim Şirketlerde Aktifleri Pasifleri Karşılayamamasının Sonucu Olarak İflâs ve İflâsın Ertelemesi*”, Batıder, C. XXIII, 2005/11.

TÜRK, Ahmet, “*Sermaye Ortaklıklarının ve Kooperatiflerin Borca Batıklık Nedeniyle İflâsı ve İflâsın Ertelemesi Konusunda İcra ve İflas Kanunu’nda*

Yapılan Son Değişiklerin Değerlendirilmesi Ve Öneriler", Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 6, 2004, S. 1.

UYAR, Tahir, "*İflasın Ertelenmesi*", <http://www.talihuyar.com/dosyalar.asp?sayfa=1> (Erişilme Tarihi 17/12/2009) (Anılış: Erteleme).

ÜSTÜNDAĞ, Saim, "*Türk Ticaret Kanununun 324. Maddesinin Üçüncü Fıkrası Üzerine Düşünceler*", *Günümüzde Yargı*, 1980, S. 47, s. 17-20.

Diğer Kaynaklar

UYAP mevzuat programı